

Taakgericht werken in de les Lichamelijke Opvoeding

De zelfstandigheid van Max een leerling met PDD-NOS tijdens de les LO.

Praktijkonderzoek in het kader van een afsluitend praktijkonderzoek.

Naam:	Ivanka van Overveld
Studentnummer:	2109357
Leerroute:	Edu-4 regulier
Jaar:	2010-2011
Slb-er:	Liselotte Mulders
Begeleid door:	Irene Wijffels

Fontys Sporthogeschool, Tilburg.

Samenvatting:

Tijdens de les LO viel direct één leerling op ten opzichte van zijn medeleerlingen.

Max, leerling met de gedragsstoornis PDD-NOS, is in het regulier voortgezet onderwijs ingestroomd door de regeling van het passend onderwijs. Hij had moeite met taakgericht en zelfstandig werken.

In dit onderzoek wordt gekeken of de methode ‘Geef me de vijf’ effect heeft op zijn taakgerichtheid en zelfstandigheid. Er werd duidelijke structuur aangeboden met behulp van tekeningen en pictogrammen. Uit de resultaten blijkt dat deze instructie op korte termijn een positief effect heeft gehad op Max zijn taakgerichtheid en leidt tot het gewenste resultaat. Het leidt echter nog niet tot volledige zelfstandigheid.

Inhoudsopgave

	Blz.
Samenvatting	2
Inhoudsopgave	3
Artikel	4
Bronnenlijst	10

Bijlagen

Opzet van onderzoek	11
Het interventieprogramma	21
Resultaten	53
Grafieken	55
Reflectieverslag	57
Het beoordelingsformulier	58

Artikel:

Taakgericht werken in de les Lichamelijke Opvoeding

Ivanka van Overveld, 5 september 2011

De zelfstandigheid van Max een leerling met PDD-NOS tijdens de les LO.

Dinsdagmiddag 14.30 uur.

Max komt naar de docente LO. Hij is zijn gymspullen vergeten. Max vraagt of hij gymkleding kan kopen. Hiermee bedoelt hij dat hij voor vijftig cent schone gymkleding wil huren. Max neemt de gymkleding mee en kleedt zich om. Vandaag staat judo op het programma. De docente geeft klassikaal uitleg. Na de uitleg starten de leerlingen met de les, maar Max blijft zitten en kijkt verbaasd rond. Hij weet niet wat te doen.

Uit de bovenstaande situatieschets wordt duidelijk dat Max andere begeleiding nodig heeft om binnen een reguliere klas te kunnen functioneren. Bij Max is PDD-NOS gediagnosticeerd.

Tegenwoordig ziet men steeds meer kinderen met PDD-NOS in het reguliere onderwijs. Dit komt doordat het kabinet in 2005 de keuze heeft gemaakt om de regeling passend onderwijs op scholen in te voeren. Passend onderwijs houdt in dat kinderen naar een school gaan waar ze het beste thuis horen, met de mogelijkheden die ze in huis hebben. Dit betekent dat kinderen met een bepaalde stoornis en een bepaald intelligentieniveau naar het reguliere onderwijs kunnen, mits de school en de ouders van het kind het hier mee eens zijn (Rijksoverheid, z.j.).

De situatie van Max is een voorbeeld van het passend onderwijs. Max is gestart in het speciaal voortgezet onderwijs en is in het reguliere voortgezet onderwijs ingestroomd (3VWO). De reden waarom Max is overgestapt van het speciaal voortgezet onderwijs naar het reguliere onderwijs is, omdat zijn intelligentieniveau op VWO-niveau getest is. Max ondervindt hierbij aanpassingsproblemen, hij heeft moeite met taakgericht en zelfstandig werken. Deze aanpassingsproblemen vielen op tijdens de lessen LO en daarom is Max uitgekozen voor een individuele case-studie.

Wat is PDD-NOS?

PDD-NOS is een afkorting voor Pervasive Development Disorder not other specified. Het valt onder een autisme spectrumstoornis (ASS), ook wel pervasieve ontwikkelingsstoornissen (PDD) genoemd (Baard, van der Elst & van Leijenhof, 2006, 2007; Lieshout, 2002; Verhulst, 2006)

Het is een restgroep binnen het ASS. Deze kinderen voldoen niet aan de kenmerken van ASS volgens criteria van Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders (DSM-IV) (Lieshout, 2002) of hebben deze in mindere mate. Bij PDD-NOS ontstaan er problemen op drie gebieden: communicatie, sociale interactie en flexibiliteit in denken.

PDD-NOS bij Max:

Max heeft vooral een probleem op het gebied van communicatie, de externe informatie kan slecht worden opgenomen en verwerkt. Zo wordt een informatiestoornis een contactstoornis, vooral op het gebied van interactie. Dit wordt ook wel een stoornis in het 'sociale snapvermogen' genoemd (Lieshout, 2002).

Doordat Max een stoornis heeft in zijn informatieverwerking, is zijn zelfbeeld en het beeld over anderen niet altijd realistisch.

Een ander gebied waar Max moeite mee heeft is taal. Hij vindt het moeilijk als taal meerdere betekenissen heeft, zoals bij sarcasme, humor en figuurlijk taalgebruik. Gebaren, gezichtsuitdrukkingen en wisselingen in de stem zijn vaak zaken die hij niet goed kan oppakken, waardoor de informatie niet goed over komt. Dit resulteert in gesprekken die niet begrepen worden of verkeerd kunnen worden opgevat (Verhulst, 2006).

Vaak hebben leerlingen met PDD-NOS moeite als docenten klassikaal/groepsgewijs instructie geven, omdat ze niet beseffen dat de klassikale instructie ook aan hen gericht is (Baltussen, Clijsen & Leenders, 2003). Ook Max heeft moeite met deze instructievorm. Met dit onderzoek is er gekeken of de methode van 'Geef me de vijf' een positief effect heeft op de taakgerichtheid van Max. Dit is controleerbaar door zijn gedragingen te observeren tijdens de les LO. Door deze methode te gebruiken tijdens de instructie, was het doel om verbetering in gedragingen te stimuleren tijdens de start en de uitvoering van de activiteit. Dit leidde tot de volgende onderzoeksvraag:

‘Als docent LO wordt er onderzocht of instructie via de methode ‘Geef me de vijf’ aan Max met PDD-NOS tijdens de lessen LO een positief effect heeft op zijn taakgerichtheid met als doel om hem zelfstandig te kunnen laten werken.’

Opzet van het onderzoek

Aan de hand van 'Geef me de vijf' is er een zes weken durend interventieprogramma opgesteld. Interventie betekent tussenkomst (Boer en Smit, voorjaar 2001). Er is iets tussen gekomen, waardoor de lessituatie veranderde.

Voordat hiermee gestart werd is er een methode gekozen en is er een nulmeting uitgevoerd. Na deze zes weken is er een nameting gedaan. De resultaten van de nameting zijn naast de resultaten van de nulmeting gezet, zodat de verschillen duidelijk zichtbaar werden.

Max zit in een klas met negenentwintig leerlingen, waarvan zeventien meisjes en twaalf jongens. Aangezien enkel het gedrag van één leerling (Max) werd onderzocht, hebben we het over een case-studie.

Als onderzoeksinstrument werd er gekozen voor een gedragsobservatie. Door aangepaste instructie en door middel van een observatie werd het gedrag van Max tijdens de les LO in kaart gebracht. Dit werd op drie momenten uitgevoerd tijdens de les LO. Tijdens en na de instructie en tijdens de activiteit.

Onderzoeksmethoden:

Verschillende methoden zijn bekeken voordat met het onderzoek werd gestart, waaronder het 'Programma Alternatieve Denkstrategieën (PAD)' (Jong, 2010), de 'Stoplichtmethode' (Informatiebron methodisch werken, z.j.) en 'Geef me de vijf' (Bruin, 2004).

'Geef me de vijf' is erop gericht de wereld van kinderen met PDD-NOS te structureren door een bepaalde manier van communiceren. Er wordt duidelijkheid gegeven aan wat, wanneer, hoe, waar en wie, omdat de meeste kinderen met PDD-NOS moeite hebben met het zien van één geheel. Door deze vijf 'puzzelstukjes' te ondersteunen kunnen zij het wel gaan zien als één geheel. Daarnaast wordt onder andere gebruik gemaakt van pictogrammen en tekeningen (Bruin, 2004).

Uiteindelijk werkt de methode van persoonsafhankelijkheid via structuurafhankelijkheid naar

zelfstandigheid. Een vorm van zelfstandigheid tijdens de les LO is zonder hulp een activiteit op gang kunnen houden.

De methode ‘Geef me de vijf’ heeft als uitgangspunt dat mensen met PDD-NOS op drie gebieden onvoldoende ontwikkeld zijn. Één gebied hiervan is het uitvoeren van taken. Er is gekozen voor de methode ‘Geef me de vijf’, omdat Max moeite heeft met het uitvoeren van taken. Het doel van het onderzoek was om Max taakgericht en zelfstandiger te laten werken. Er is niet voor de andere methoden gekozen, omdat ‘PAD’ en de ‘Stoplichtmethode’ zich vooral richten op het vergroten van zelfcontrole, het hanteren van conflicten en oplopende/moeilijk controleerbare emoties. Deze methoden zijn voor Max niet van toepassing, omdat hij geen agressief of oncontroleerbaar gedrag vertoont (Informatiebron methodisch werken, z.j.; Jong, 2010)

Interventieprogramma:

Het doel van het interventieprogramma was Max structuur aanbieden in ruimte en materiaal, de tijd, activiteit (wie, wat, waar, wanneer en wat daarna) en duidelijke regels gebruiken. De belangrijkste punten van het interventieprogramma waren gericht op structuur van de les LO, visualisatie van de instructie en de activiteiten en de afbakening van het speelveld.

Ter ondersteuning van de instructie werd er gekozen voor visualisatie. Er werd gebruik gemaakt van het bord tijdens de instructie, waarop een tekening van de organisatie van de les, het lesmateriaal en de regels (wie, wat, waar, wanneer en wat daarna) vermeld stonden. Er werd gekozen voor visualisatie van de instructie, zodat er op meerdere manieren duidelijkheid werd gecreëerd in de activiteit. Als de instructie verbaal niet begrepen werd, konden de leerlingen dit terug lezen op het bord. Als Max de groepsinstructie dan alsnog niet opvolgde, werd hij individueel aangesproken.

Tijdens de activiteit werd er gebruik gemaakt van een duidelijke afbakening van het speelveld. Dit werd gedaan door gebruik te maken van gekleurde hoedjes. Voor deze afbakening werd gekozen, om voor Max structuur te bieden in de ruimte en activiteit. Ieder veld had zijn eigen kleur, zodat het voor Max duidelijk werd waar het speelveld eindigde, welke activiteit er plaats vond en op welk speelveld Max moest zijn.

Deze punten zijn aangepast in de les LO, omdat Max moeite heeft met het opnemen van informatie, het volgen van klassikale instructie en het taakgericht werken.

Betrouwbaarheid:

Om de betrouwbaarheid van het onderzoek te waarborgen was het belangrijk dat de variabelen voor de nul- en nameting hetzelfde waren. Voor de nul- en nameting was hetzelfde formulier gebruikt en de observaties werden door dezelfde persoon uitgevoerd. De nul- en nameting vonden op hetzelfde tijdstip plaats, in dezelfde omgeving (klasgenoten en locatie) en met hetzelfde lesonderdeel (verspringen).

Validiteit:

De observatiekaart werd gemaakt aan de hand van het operationalisatieschema. Dit schema geeft aan wat de definitie is van een begrip en welke uitingvormen of gedragingen bij een begrip horen. Deze uitingvormen/gedragingen zijn opgenomen als objectieve observatiepunten. Het is concreet meetbaar hoe vaak Max een bepaald gedrag laat zien, wat het onderzoek valide maakt.

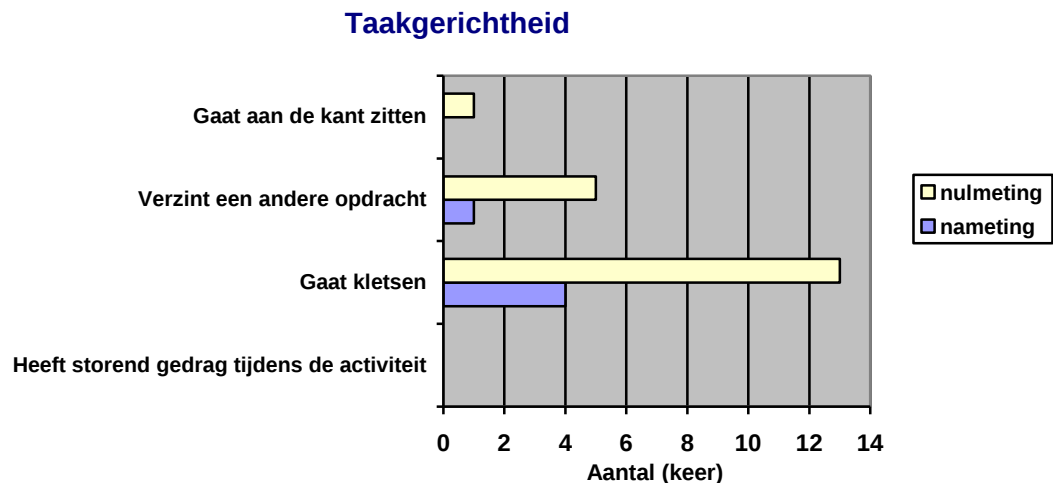
Resultaten

De resultaten die uit de observatie van de nul- en nameting naar voren zijn gekomen worden weergegeven. Deze resultaten zeggen iets over de taakgerichtheid van Max.

In figuur 1 is weergegeven dat Max na het interventieprogramma minder is gaan kletsen, namelijk van 13 naar 4 keer.

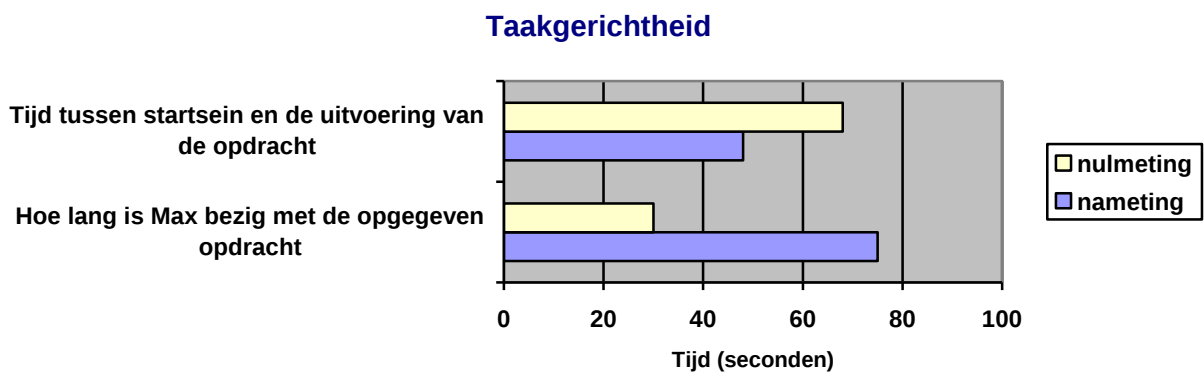
Het verzinnen van andere opdrachten is afgenomen van 5 naar 1 keer.

Het aan de kant zitten bedraagt bij de nulmeting één keer en bij de nameting heeft hij dit gedrag niet vertoond.



Figuur 1: Gedragingen tijdens de activiteit

Tijdens de activiteit is er gekeken hoe lang het duurt voordat Max met de activiteit begint en hoe lang Max hiermee bezig is. De tijd tussen het startsein en de uitvoering van de opdracht is verminderd met 20 seconden. Daarentegen is de tijd waarmee Max met de opdracht bezig is van 30 seconden naar 75 seconden gestegen.



Figuur 2: Tijd

Discussie en conclusie

De doelstelling van dit onderzoek was het bestuderen of instructie via de methode ‘Geef me de vijf’ een positief effect zou hebben op Max zijn taakgerichtheid, met als doel zelfstandiger te kunnen werken.

De algemene conclusie is, dat deze instructie op korte termijn een positief effect heeft gehad op Max zijn taakgerichtheid en leidde tot het gewenste resultaat. Het leidde echter nog niet tot volledige zelfstandigheid. Het effect op langere termijn is onbekend en zou nader onderzocht kunnen worden.

Het interventieprogramma van zes weken, toegespitst op visueel ondersteunde instructie en structuur heeft een positief effect gehad. Dit onderzoek heeft laten zien dat visueel ondersteunde instructie een belangrijke factor is voor Max.

Doordat Max tijdens de uitleg minder om zich heen keek en aan het kletsen was, had hij meer aandacht voor de docent. Max startte sneller aan een taak en bleef langer gericht met de opdracht bezig. Hieruit kan geconcludeerd worden dat hij de instructie beter begreep en hij direct met groepsgenoten kan starten. De resultaten in figuur 1 en 2 bevestigen bovenstaande conclusie.

Als de instructie niet werd begrepen, wist Max niet wat hij moest doen. Bijvoorbeeld bij een judo les was de opdracht om twee minuten een kanteltechniek te oefenen en daarna door te wisselen. Hierbij viel op dat Max de kanteltechniek één keer uitvoerde en zich daarna bezighield met andere activiteiten, zoals kletsen of een andere activiteit verzinnen.

Bij de nulmeting was Max één keer aan de kant gaan zitten. Hieruit kan geconcludeerd worden dat Max niet aan de kant ging zitten om de activiteit te ontlopen. Dit is in figuur 1 terug te zien.

In figuur 2 is te zien dat het kletsen tijdens de activiteit en het verzinnen van een andere activiteit is afgenomen. Doordat Max minder was afgeleid, had dit een positief gevolg op het langer bezig zijn met de opgegeven taak.

Een andere oplossing voor Max zijn taakgerichtheid, is de tijd visueel te maken met een zandloper. Max krijgt dan de opdracht om met de taak bezig te zijn zolang de zandloper loopt.

Om de resultaten helemaal toe te schrijven aan de methode 'Geef me de vijf' is niet helemaal correct. Om het onderzoek betrouwbaarder te maken was er gekozen om bij de nul- en nameting hetzelfde lesonderdeel te geven. Anderzijds kan dit een positief effect hebben op de resultaten, omdat Max al voorkennis had van de les bij de nulmeting.

Voor- en nadelen:

Een voordeel van het onderzoek was, dat het persoonlijk was gericht op het individu Max. Een ander voordeel van de methode 'Geef me de vijf' was dat het positieve veranderingen teweeg gebracht heeft, op de gedragingen van Max als individu en als groepslid.

Daarnaast hadden overige leerlingen in de klas ook voordeel van de structuur en duidelijkheid van de gehanteerde methode. Alle leerlingen hebben er namelijk baat bij, als er duidelijke kaders worden aangegeven.

Een voordeel van een case-studie is dat er wordt ingegaan op één individu. Er wordt langdurig naar de effecten van de gekozen interventies gekeken en de gevolgen van het waarneembare gedrag. Er wordt daardoor specifieke, persoonlijke data verzameld. Een nadeel van mijn onderzoek was, dat het interventieprogramma van korte duur was. Het duurde namelijk zes weken, elke week één blokuur. Als er meer tijd en aandacht in was gestoken, zou het onderzoek betrouwbaarder zijn geworden. Het zou dan duidelijk worden of de gedragsverandering eenmalig was of blijvend is.

Een ander nadeel van een case-studie is, dat het onderzoek niet vergelijkbaar is met andere onderzoeken.

Buiten het vak lichamelijke opvoeding had Max andere lessen die door andere docenten werden gegeven. Deze docenten hadden niet de mogelijkheid om dit interventieprogramma te gebruiken in hun lessen. Iedere leerkracht heeft zijn eigen visie op doceren. Daardoor worden de lessen door de leerkrachten anders ingevuld, waardoor niet alle lessen op dezelfde wijze starten voor Max.

In het algemeen hebben leerlingen met PDD-NOS moeite met het uitvoeren van taken, het zien van een samenhangend geheel en het inlevingsvermogen (Bruin, 2004). Met de informatie uit eerdere onderzoeken (Lieshout, 2002; Baard e.a., 2006, 2007) kan gezegd worden dat leerlingen met PDD-NOS behoefte hebben aan structuur in de ruimte, tijd en activiteit (Clijsen & Leenders, 2006)

Dit blijkt ook uit mijn onderzoek, gebaseerd op de methode ‘Geef me de vijf’. Bij de instructie en de activiteit werd de nadruk gelegd op visualisatie. Door deze methode wordt loshangende informatie samengevoegd als één geheel, waardoor er duidelijkheid voor Max ontstaat. Doordat er een samenhangend geheel van de informatie gemaakt wordt, kan Max actiever en zelfstandiger functioneren in de LO les.

Aanbevelingen

In de toekomst zou het interessant zijn als er twee vervolgonderzoeken uitgevoerd zouden worden:

Één onderzoek wat zich richt op een grotere groep leerlingen die gediagnosticeerd zijn met PDD-NOS over een langere periode van één schooljaar.

In het andere vervolgonderzoek zou het interessant zijn om via dezelfde methode te kijken naar de veranderingen van leerlingen in een reguliere klas waar zowel leerlingen met als zonder PDD-NOS zitten.

De bedoeling van deze onderzoeken zijn, dat er gekeken wordt naar de resultaten van de methode ‘Geef me de vijf’ bij alle leerlingen. Hier gaat het om een periode van één schooljaar. Het is bij beide onderzoeken interessant om de daadwerkelijke beweegtijd te meten. Hiervoor moet er gemeten worden hoe lang de leerling bezig zou moeten zijn met een activiteit en hoe lang de leerling daadwerkelijk met de activiteit bezig is.

Op deze wijze kunnen docenten kennis vergaren over de daadwerkelijke beweegtijd, taakgerichtheid en de effecten van de methode ‘geef me de vijf’ bij leerlingen met PDD-NOS en leerlingen zonder PDD-NOS, met als doel passend onderwijs, onderwijs dat aansluit op de onderwijsbehoeften van de individuele leerling, met of zonder stoornis.

Met dank voor de prettige samenwerking en begeleiding aan:

- De docenten lichamelijke opvoeding en de leerlingen van mijn stageschool
- De zorgcoördinator van mijn stageschool
- Irene Wijffels (docent aan de Fontys Sporthogeschool)

Bronnenlijst:

Baard, M., Elst, D. van der & Leijenhorst, M. van (2006, 2007). *Ongewild lastig in de puberteit en adolescentie, Inzicht in veelvoorkomende (ontwikkelings)stoornissen*. Hilversum: Fitting Design.

Baltussen, M., Clijisen, A. & Leenders, Y. (2003). *Leerlingen met autisme in de klas, Een praktische gids voor leerkrachten en intern begeleiders*. Meppel: Drukkerij Ten Brink.

Boer, W.Th de en Smit, M.P. de (voorjaar 2001). *Ster woordenboek Nederlands*. Utrecht – Antwerpen: Van Dale Lexicografie.

Bokhorst, Koos & Vries, Peter de (2004). *Instrumenten voor interne begeleiders*. Baarn: HBuitgevers.

Bruin, C. de (januari 2004). *Geef me de 5*. Doetinchem: Graviant educatieve uitgaven.

Clijisen, A. & Leenders, Y. (2006). *Leerlingen met autisme in het voortgezet onderwijs, Een praktische gids voor docenten, mentoren en zorgcoördinatoren*. 's-Hertogenbosch: KPC groep.

Informatiebron methodisch werken (z.j.). *Stoplichtmethode*. Geraadpleegd op 3 juni 2011: <http://www.methodieken.nl>

Jong, W. de (2010). *Gedrag is meer dan je ziet! Wat iedere leerkracht moet weten over gedragsproblemen en –stoornissen*. Amersfoort: Wilco.

Janson, D.J. (1996). *Observeren in de basisschool*. Baarn: Uitgeverij Intro.

Lieshout, T. van (2002). *Pedagogische adviezen voor speciale kinderen, Een praktisch handboek voor professionele opvoeders, begeleiders en leerkrachten*. Houten: Bohn Stafleu Van Loghum.

Rijksoverheid (z.j.). *Passend onderwijs*. Geraadpleegd op 3 juni 2011: <http://www.rijksoverheid.nl>

Verhulst, F. C. (2006). *Kinder- en jeugdpsychiatrie*. Assen: Koninklijke van Gorcum.

Opzet van onderzoek

Voordat er een observatiekaart gemaakt kan worden, heb ik de begrippen uit de onderzoeksvraag opgeschreven. Voor deze begrippen heb ik de definities opgezocht in de literatuur, zodat er geen misverstanden kunnen ontstaan vanuit het gevormde begrip. Aan de hand van dit operationalisatieschema is er een objectieve observatiekaart gemaakt. Doordat de begrippen uitgebreid in dit schema worden uitgelegd, kan er worden afgelezen welke gedragingen of uitingvormen bij een begrip horen. Deze uitingvormen/gedragingen zijn opgenomen als objectieve observatiepunten. Er is concreet meetbaar hoe vaak Max een bepaald gedrag laat zien.

Operationalisatie van de begrippen:

'Ik onderzoek of instructie via de methode 'geef me de 5' aan Max met PDD-NOS tijdens de lessen LO een positief effect heeft op zijn taakgerichtheid met als doel om hem zelfstandig te kunnen laten werken.'

Begrippen uit onderzoeksvraag:

- Instructie: Welke vormen van uitleg zijn mogelijk om de zelfstandigheid van de leerling te verbeteren/ stimuleren?
- PDD-NOS: Welk specifiek (probleem)gedrag hoort bij de problematiek?
- Effect: welk gedrag laat de leerling zien wat hierbij past?
- Taakgerichtheid: Is de concentratie en zelfstandigheid opgegroeid in de bepaalde opdracht?
- Zelfstandig: Is de leerling meer betrokken bij de taak?

Definitie van concepten uit onderzoeksvraag	Dimensies	Indicator	Observatie categorie uitsluitend en uitputtend!
<u>Instructie</u> Richtlijn voor hoe je iets moet doen	Verbaal	Fluisteren	Het communiceren met woorden met een zacht volume.
		Praten	Het communiceren met woorden met een normaal volume.
		Roepen	Het communiceren met woorden met een luid volume.
	Non-verbaal	Mimiek	Het communiceren met gelaatsuitdrukkingen, zoals ogen, mond, gezicht etc.
		Gebaren	Het communiceren met gebaren, zoals handen, lichaamshouding (lichaamstaal)
	Schriftelijk	Brief	Het communiceren

			d.m.v. woorden op papier.
		Witheboard	Het communiceren d.m.v. woorden en/of tekeningen op een witheboard.
		Mediakaart/ picto's	Het communiceren met woorden en/ of tekeningen op papier
<u>PDD-NOS</u> Een stoornis in het autisme spectrum met minder ernstige en meer gevarieerde symptomen dan autisme.	Stoornis in de sociale interactie	Individueel	Er is geen weinig of geen respons tijdens 1 op 1 gesprekken.
		Groepjes	Er is geen weinig of geen respons tijdens groepsgesprekken
		Klassikaal	Er is geen weinig of geen respons tijdens klassikale uitleg.
		Verbale communicatie	Er is weinig of geen respons bij communiceren in woorden
		Non-verbale communicatie	Er is weinig of geen respons bij communiceren met gelaatsuitdrukkingen en gebaren.
	Stoornis in de verbeelding	Zelfbeeld	De leerling weet wat hij kan en handelt hierna.
		Fantasie	Hij heeft geen fantasiespel, kan niet 'doen alsof'. Alles wordt letterlijk genomen.
	Stoornis in de prikkelfwerking	Zintuiglijk functioneren	Er is snel verwarring als er iets niet eenvoudig uitgelegd of besproken wordt.
		Motorisch functioneren	Het bewegingsgedrag is houderig en er zijn problemen met de motoriek.
<u>Effect</u> Een gevolg van iets.	Positief		Het gedrag is verbeterd.
	Negatief		Het gedrag is verminderd.
<u>Taakgerichtheid</u> Het gericht zijn op	Taakbeleving		De leerling weet waar de taak over gaat.

het vervullen van een taak	Strategie-instructie		De leerling weet hoe de taak uitgevoerd moet worden.
<u>Zelfstandig</u> Zonder steun of hulp van derden.	Alleen		De leerling kan zelf een activiteit op gang houden.
	Groepsverband		De leerling kan met een groepje leerlingen de activiteit op gang houden.

Verantwoording methode:

Voordat er met het onderzoek begonnen kon worden, heb ik naar verschillende methodes gekeken. De Stoplichtmethode, Programma Alternatieve Denkstrategieën (PAD), Stop-denk-doe en Geef me de vijf.

Globaal overzicht methoden:				
	Stoplichtmethode	Geef me de vijf	Programma Alternatieve denkstrategieën (PAD)	Stop-denk-doe
Doelgroep	Kinderen en jeugdigen met ernstige gedragsproblemen.	Kinderen en jeugdigen die een stoornis hebben binnen het autistisch spectrum.	Kinderen van 4 t/m 12 jaar in het speciaal en regulier onderwijs.	Kinderen met druk, impulsief en/of opstandig gedrag.
Doel	Het vergroten van de zelfcontrole.	Zelfstandig kunnen functioneren.	Sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen stimuleren	In een groepsbehandeling kinderen een aantal vaardigheden leren.
Methode	Het model van het stoplicht.	Structureren door een bepaalde manier van communicatie. Ondersteuning van vijf puzzelstukjes. Gebruik van tekeningen en pictogrammen.	Klassikaal leerplan dat op systematische en planmatige wijze de sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen wilt bevorderen.	Het aanleren van vaardigheden, onder andere: - leren ontspannen - regels ontdekken - leren denken in denkstappen - sociale vaardigheden
Kenmerken	Er kan met de	Wat: de taak	2 versies:	5 denkstappen:

van de methode	kleuren groen, oranje en rood aangegeven worden in welke stemming de docent of de leerling is en/of welke keuze gemaakt	Hoe: Wijze van uitvoeren van de taak. Wanneer: Start en einde van de taak. Waar: Plaats van de taak. Wie: Wie voert de taak uit en wat doet de ander.	- Het leerplan voor de bredere doelgroep - Het leerplan voor specifieke doelgroepen. Het leerplan kent 4 hoofdthema's: - Zelfbeeld - Zelfcontrole - Emoties - Problemen oplossen	Stop: wat gebeurt er? Denk: Wat zou ik nu allemaal kunnen doen? Kies: Wat kan ik het beste doen? Doe: Doe wat je gekozen hebt. Keur: Was dit een handige oplossing of had je het toch beter op een andere manier kunnen aanpakken?' (psychologenpraktijk-buitenpost, z.j.)
-----------------------	---	--	--	--

Geef me de vijf:

Geef me de vijf is erop gericht om de wereld van kinderen met PDD-NOS te structureren door een bepaalde manier van communiceren. Er wordt duidelijkheid gegeven aan wat, wanneer, hoe, waar en wie. Er wordt duidelijkheid gegeven aan deze vijf 'puzzelstukjes', omdat de meeste kinderen met PDD-NOS moeite hebben met het zien van één geheel. Door deze 'puzzelstukjes' te ondersteunen kunnen zij het wel gaan zien als één geheel. Ook wordt er onder andere veel gebruik gemaakt van pictogrammen en tekeningen (Bruin, 2004).

'Wat: Alles wat een kind moet uitvoeren (de taak).

Hoe: De wijze waarop hij het moet doen.

Wanneer: Wanneer start de taak en wanneer is deze klaar?

Waar: Op welke plaats moet hij deze taak uitvoeren?

Wie: Doet hij het zelf? Wat doet de ander?' (Bruin, 2004)

Uiteindelijk werkt de methode van persoonsafhankelijkheid via structuuraafhankelijkheid naar zelfstandigheid. Tevens vind ik het belangrijk dat Max zelfstandig kan werken. Een vorm van zelfstandigheid tijdens de LO les is zonder hulp een activiteit op gang kunnen houden.

Stoplichtmethode:

De Stoplichtmethode is een methode om de zelfcontrole te vergroten. Bij deze methode wordt er gebruik gemaakt van een stoplicht model. Er kan met de kleuren groen, oranje en rood aangegeven worden in welke stemming de docent of de leerling is en/of welke keuze gemaakt wordt. De docent kan met deze kleuren aangeven of het gedrag dat de leerling laat zien goed hanteerbaar is (groen), alarmerend gedrag (oranje) of juist grensoverschrijdend gedrag (rood). De leerling kan zelf ook aangeven wat het gevoel is op dat moment. Groen: ik voel me goed

om door te gaan. Oranje: de leerling weet het niet goed en geeft een alarmerend seintje aan. Rood: de leerling heeft het idee dat de controle verloren is en vraagt om hulp (Informatiebron methodisch werken, z.j.).

Programma Alternatieve denkstrategieën (PAD):

De methode Programma Alternatieve Denkstrategieën (PAD) helpt door middel van denkoefeningen en aanleren van alternatieven bij conflicten en oplopende en moeilijk controleerbare emoties. Deze methode helpt kinderen bij het vergroten van hun zelfcontrole, eigenwaarde, sociaal inzicht en motivatie. Het gaat vooral over de emoties van het kind en welk gedrag het kind hierbij vertoont. Het kind krijgt met deze methode te leren, welk gedrag gepast is bij een bepaalde emotie. Het kind leert controle over zijn eigen emoties te krijgen door op een andere manier te denken of te gedragen. Het programma richt zich op kinderen van vier tot twaalf jaar. PAD bestaat uit twee klassikale leerplannen. Het ene leerplan is voor de brede doelgroep en het andere leerplan is voor een specifieke doelgroep. Het leerplan kent vier hoofdthema's, namelijk: zelfbeeld, zelfcontrole, emoties en probleem oplossen (Jong, 2010).

Stop-denk-doe:

De Stop-denk-doe methode is bedoeld voor kinderen die problemen hebben met druk, impulsief en/of opstandig gedrag.

Het is een groepsbehandeling met als doel de kinderen een aantal vaardigheden te leren, onder andere: leren ontspannen, regels ontdekken, leren denken in denkstappen en sociale vaardigheden. Er staan vijf denkstappen centraal namelijk:

‘Stop: wat gebeurt er?’

Denk: Wat zou ik nu allemaal kunnen doen?

Kies: Wat kan ik het beste doen?

Doe: Doe wat je gekozen hebt.

Keur: Was dit een handige oplossing of had je het toch beter op een andere manier kunnen aanpakken?’ (psychologenpraktijk-buitenpost, z.j.)

Gekozen methode:

Ik heb voor de methode ‘Geef me de vijf’ gekozen, omdat deze methode als uitgangspunt heeft dat mensen met PDD-NOS op drie gebieden onvoldoende ontwikkeld zijn, namelijk het uitvoeren van taken, het zien van de algehele samenhang en het inlevingsvermogen. Het doel van het onderzoek is om Max taakgericht en zelfstandiger te laten werken.

Ik heb niet voor de andere methodes gekozen, omdat PAD en de Stoplichtmethode zich vooral richten op het vergroten van zelfcontrole, het hanteren van conflicten en oplopende/moeilijk controleerbare emoties. Deze methodes zijn voor Max niet toepasselijk, omdat hij geen agressief of oncontroleerbaar gedrag vertoont. Ook is er niet gekozen voor de Stop-denk-doe methode, omdat dit een groepsbehandeling is en Max heeft geen last van druk, impulsief en/of opstandig gedrag.

Aan de hand van de methode ‘Geef me de vijf’ is er gekozen om een zes weken durende interventieprogramma te starten. Voordat er met het interventieprogramma gestart werd, is er een nulmeting gedaan. Na deze zes weken is er een nameting gedaan. De resultaten van de nameting zijn naast de resultaten van de nulmeting gezet, zodat de verschillen duidelijk zichtbaar werden.

De belangrijkste punten van het interventieprogramma waren gericht op structuur van de LO les, visualisatie van de instructie en de activiteiten en de afbakening van het speelveld.

Er is gekozen voor visualisatie van de instructie, zodat er op meerdere manieren duidelijkheid werd gecreëerd in de activiteit. Dit werd uitgevoerd in de vorm van bordgebruik tijdens de instructie, waarop tekeningen, materiaal en regels vermeld stonden.

A. Onderzoeksinstrument:

Als onderzoeksinstrument is er gekozen voor een gedragsobservatie.

Door aangepaste instructie en door middel van een observatie werd het gedrag van Max tijdens de LO les in kaart gebracht. Dit werd gedaan op drie momenten tijdens de LO les namelijk, tijdens en na de instructie en tijdens de activiteit.

Voor de beginsituatie (nulmeting) heb ik een observatiemodel ontworpen. Door zo objectief mogelijk naar de gedragingen van de leerling te kijken, kan in kaart worden gebracht hoe hij zich gedraagt tijdens verschillende lesmomenten. Er wordt geturfd hoe vaak Max een bepaalde gedraging laat zien.

Aan de hand van opvolgende meting kunnen er verschillen worden ontdekt en in kaart gebracht worden. Deze nameting zal zes weken later plaats vinden op hetzelfde tijdstip met dezelfde activiteit.

Zo kan er gekeken worden of er veranderen te zien zijn (Bokhorst & de Vries, 2004).

B. Onderzoekspopulatie:

Het is een case-studie. Dit betekent dat er één onderzoekspersoon is (encyclopedie, z.j.). De desbetreffende persoon is Max, een jongen die in 3 VWO van het reguliere onderwijs zit. Bij hem is de diagnose PDD-NOS gesteld. Max heeft de eerste drie jaar van het voortgezet onderwijs op het speciaal onderwijs gevolgd. Dit jaar is voor hem het eerste jaar op een reguliere school, omdat hij getest is op VWO niveau en dit bieden ze op het speciaal onderwijs niet aan. Hij stroomt opnieuw in het derde leerjaar in, omdat dit beleidsafspraken zijn die voor de huidige reguliere school gelden. Dit beleid is er om te kijken of de leerling daadwerkelijk dat niveau aan kan. De naam van de persoon is fictief in het kader van privacy.

C. Ontwerp en uitvoering van je onderzoek:

Nulmeting → interventie → nameting

- Metingen:
 - Nulmeting, deze wordt afgenomen voordat het interventieprogramma start. Met deze gegevens kan men zien hoe de beginsituatie is.
 - Nameting, deze wordt aan het einde van het interventieprogramma afgenomen. Deze gegevens worden naast de gegevens van de nulmeting gelegd. Er kan dan gezien worden of het interventieprogramma het juiste effect heeft geleverd of juist niet.
- Beschrijving interventie

Ik ga kijken of instructie via de methode 'Geef me de vijf' (Bruin, 2004), tijdens de lessen LO, effect heeft op Max zijn taakgerichtheid en waardoor ik hem zelfstandiger kan laten werken.

Ik wil Max structuur aanbieden, door de start van de les altijd op dezelfde wijze uit te voeren. Ik laat drie banken in een u-vorm voor het bord zetten, zodat iedereen bij elkaar zit en het bord centraal staat.

Het bord gebruik ik ter ondersteuning van mijn instructie (visualisatie). Hierop staat een tekening van hoe de materialen in de zaal en/of op het veld moeten komen staan. Ook staat er welke materialen er gebruikt gaan worden en welke regels er zijn.

Als de instructie verbaal niet begrepen wordt, kunnen de leerlingen deze teruglezen op het bord. Bij buitenlessen geef ik eerst instructie binnen, op dezelfde manier als bij een binnenles.

Om duidelijk een afbakening te maken van het speelveld, heb ik gekleurde hoedjes gebruikt. Elk veld heeft zijn eigen kleur, zodat ik aan kan geven tot waar het veld loopt en welke activiteit daar plaatsvindt.

Ik verwacht dat de methode effect heeft op Max zijn zelfstandigheid. Hij zal door deze methode zelfstandiger worden, omdat deze methode voor duidelijkheid en structuur zorgt. Als hij de instructie verbaal niet begrepen heeft kan hij deze teruglezen op het bord en eventueel een specifieke taakgerichte vraag stellen.

- Situatiebeschrijving:

Er zitten 29 leerlingen in de klas, bestaande uit 17 meisjes en 12 jongens.

Ik ga kijken hoe Max zich gedraagt tijdens een les in zijn eigen klas, omdat deze LO lessen altijd in een klassenverband gegeven worden en ik zo dicht mogelijk binnen dit onderwijskader wil blijven.

De lessen die de leerling volgt, vinden in een gymzaal en/ of buiten op het grasveld plaats.

Op school werken we volgens een jaarprogramma en volgens dit programma moeten we in een bepaalde periode buiten lesgeven. Attentiepunt hierbij is dat tijdens de buiten lessen twee groepen tegelijkertijd naast elkaar op veld les hebben. Hierbij moet rekening gehouden worden met extra prikkels tijdens de gehele les.

Met slecht weer wordt er binnen les gegeven, ondanks dat we in de buitenperiode zitten.

Tijdens de lessen wil ik Max niet het gevoel geven dat hij extra in de gaten wordt gehouden of dat er überhaupt een onderzoek naar hem wordt uitgevoerd. Ik heb hem dus expres niks vertelt over dit onderzoek. Hij komt namelijk van het speciaal onderwijs en zit in zijn eerste jaar op het reguliere onderwijs. Hij heeft één keer in de twee weken een gesprek met zijn ambulante begeleider. Ik wil hem niet het gevoel geven dat hij bevoorrecht is of dat ik extra aandacht aan hem geef. Hij wil namelijk bij de 'stoere' jongens horen en niet anders dan andere leerlingen behandeld worden.

- Planning

Wanneer:	Wat:	Wie:	Opmerkingen:
Donderdag 13 januari 2011	Inleveren opzet van onderzoek (tussenproduct C)	Ivanka	
Dinsdag 5 april 2011	Nul-meting	Ivanka + spider	
Dinsdag 12 april 2011	Uitvoering interventie	Ivanka	
Dinsdag 19 april 2011	Uitvoering interventie	Ivanka	
Dinsdag 26 april 2011	Uitvoering interventie Inleveren eindproduct	Ivanka	
Dinsdag 10 mei 2011	Uitvoering interventie	Ivanka	
Dinsdag 17 mei 2011	Uitvoering interventie	Ivanka	
Dinsdag 24 mei 2011	Na-meting	Ivanka + spider	
Maandag 6 juni 2011	Inleveren		2 ^e kans

	conceptartikel (tussenproduct D)		
Week 25	Verbeteren product D	Ivanka	
Donderdag 23 juni 2011	Inloopspreekuur tussenproduct D	Ivanka	
Week 26	Verbeteren product D	Ivanka	
Maandag 4 juli 2011	Inleveren eindversie artikel (product E)	Ivanka	2 ^e kans
22-26 augustus 2011	Symposium	Ivanka	2 ^e kans
Maandag 5 september 2011	Inleveren eindversie artikel (product E)	Ivanka	
26-30 september 2011	Symposium		

Betrouwbaarheid

Om de betrouwbaarheid van het interventieprogramma te waarborgen is het de bedoeling dat de variabelen voor de nul- en nameting zoveel mogelijk hetzelfde zijn. De observatie voor de nulmeting en de nameting worden op exact hetzelfde lesuur afgenomen, namelijk dinsdagmiddag om 14.30u. Max zit gedurende het interventieprogramma in dezelfde klas en de omgeving blijft ook constant hetzelfde voor hem.

Er worden voor de nulmeting en nameting dezelfde lesonderdelen (verspringen en voetbal) gegeven en er wordt gemeten met dezelfde gedragsobservatie. Zo blijven de variabelen die het onderzoek zouden kunnen beïnvloeden zoveel mogelijk onder controle.

Het interventieprogramma wordt gedurende zes weken aangeboden met als basis steeds hetzelfde instructiemodel. Door steeds hetzelfde instructiemodel toe te passen zorg je voor rust, herkenbaarheid en structuur, waar leerlingen met PDD-NOS meer behoefte aan hebben.

Bij een case-studie is het zo dat er voor langere periode wordt ingegaan op één persoon. Deze variabele blijft dus hetzelfde. Doordat je voor een langere periode naar één persoon kijkt gaat het om een kwalitatief onderzoek in plaats van kwantitatief. Hierbij kijk je langdurig naar de effecten van de gekozen interventies en gevolgen voor het waarneembare gedrag. Er wordt daardoor vaak veel specifieke, persoonlijke data verzameld. Een case-studie wordt minder betrouwbaar als er te weinig tijd in gestoken is. Hierdoor is het niet duidelijk of de verandering eenmalig is of blijvend.

Ook is de onderzoeksmethode gevoelig voor afwijkingen ten opzichte van de verwachte waarde, omdat je maar één persoon bekijkt.

Validiteit:

Ik wil graag weten of instructie via de methode ‘Geef me de vijf’ aan Max met PDD-NOS tijdens de lessen LO een positief effect heeft op zijn taakgerichtheid met als doel om hem zelfstandig te kunnen laten werken.

De observatiekaart is gemaakt aan de hand van het operationalisatieschema. Dit schema geeft aan wat de definitie is van een begrip en welke uitingvormen of gedragingen bij een begrip horen. Deze uitingvormen/gedragingen zijn opgenomen als objectieve observatiepunten. Hierdoor is concreet meetbaar hoe vaak Max een bepaald gedrag laat zien.

Met welke resultaten van de observatievragen geef ik antwoord op de vraag of Max taak gerichter is geworden? Bij de observatievragen kan er aangegeven worden wat het gedrag van Max is tijdens de instructie, na de instructie en tijdens de activiteit. Er wordt geobserveerd hoe lang het duurt voordat Max na het startsein, aan de opdracht begint en hoe lang hij met deze opdracht bezig is.

Aan de gedragingen van Max na de instructie kan je ook daadwerkelijk zien of de instructie binnenkomt. Als het lang duurt voordat Max aan de opdracht begint, kan er vanuit worden gegaan dat hij niet weet wat de bedoeling is of dat hij met andere zaken bezig is. De gedragingen die hij tijdens de activiteit laat zien, kunnen geturfd worden op de observatiekaart.

Ook wordt er gekeken of Max vragen heeft over de activiteit of vragen die juist niet gaan over de activiteit. Hieruit kan dan geconcludeerd worden of Max wel of niet met de opdracht bezig is. Dit kan ook opgemaakt worden uit de andere vragen tijdens de activiteit. Er wordt namelijk gekeken of Max bezig is met andere dingen of juist met de opdracht zelf. Met deze vragen houd je het onderzoek dus valide. Je meet wat je daadwerkelijk wilt weten, namelijk of Max taakgericht aan het werk is.

Observatieformulier:

Tijdens de uitleg:

Max kletst:	(turven)
Max beweegt:	(turven)
Max kijkt om zich heen:	(turven)
Max kijkt gericht naar docent:	(turven)

Na de uitleg:

De tijd tussen het startsein en de uitvoering van de opdracht is:	... min.
Max heeft een vraag (vragen) over de activiteit.	(turven)
Max heeft een vraag (vragen) die niet over de opdracht gaan:	(turven)

Tijdens de activiteit:

Hoe lang is de Max met de opgegeven activiteit bezig?	... min.
Max gaat aan de kant zitten:	(turven)
Max verzint een andere opdracht:	(turven)
Max gaat kletsen:	(turven)
Max heeft storend gedrag tijdens de activiteit:	(turven)

Lessenreeks interventie



Fontys Sporthogeschool (FSH)

Goirleseweg 46, 5026 PC Tilburg

Tel.: 0877 – 870199

Studieloopbaanbegeleider: Liselotte Mulders

Tel:.....

Voorbereiden Les 1:

Namen student: Ivanka van Overveld

Datum: 12 april 2011

Klas/ groep V3a

Naam SLB-er: Liselotte Mulders

Tijd: 14.30u – 16.10u

Aantal leerlingen: 29

12J / 17M

Lesopdracht:

Kogelstoten en softbal

Beginsituatie: Beschrijf op grond van eerder verkregen informatie zo concreet mogelijk de beginsituatie in termen van concreet gedrag.

Sensomotorisch:

Leerlingen hebben al vaker gesoftbald.

1^e les kogelstoten → nog niet bekend met kogelstoten.

Cognitief: Leerlingen hebben de regels van softbal bestudeerd.

Conditioneel/structureel: 1 lln heeft een bril.

Emotioneel/ volutioneel: Het is een grote en drukke klas.

Doelstelling: Beschrijf - in relatie tot de beginsituatie – zo concreet mogelijk de doelstelling van de les in termen van concreet gedrag.

Sensomotorisch:

Verbeteren van slag bij softbal, vooral nadruk op techniek.

Stand, houding, raakvlak.

Aanleren van de techniek van kogelstoten: handhouding, stand en aansluitpas, afwerphoek (laag → hoog) en eindhouding.

Cognitief.

Omgang met kogelstoten en veiligheid. Werpen op commando en ophalen op commando

Conditioneel/structureel: n.v.t.

Emotioneel/ volutioneel: Veiligheid waarborgen

Activiteiten:

Warming-up

- 2 ronden inlopen

Klas in 2 groepen verdelen: wisselen na 30 minuten.

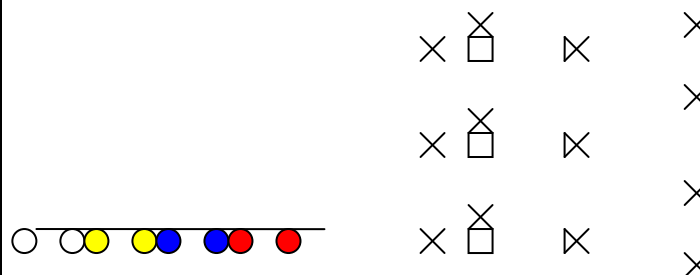
Softbal:

- Slagoefening

Kogelstoten

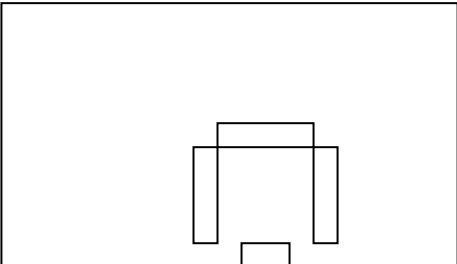
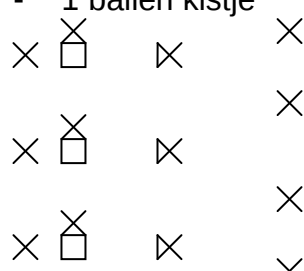
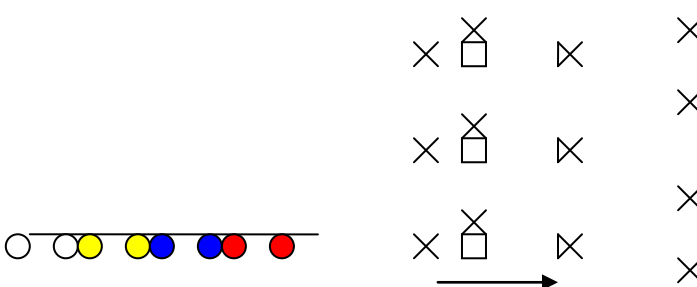
- Stand
- Aanlooppas

Zaalopstelling:



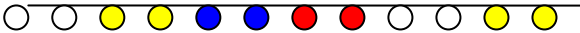
Realiseren; aanbieden

Naam student: Ivanka van Overveld	Datum: 12 april 2011	Klas/ groep V3a
-----------------------------------	----------------------	-----------------

Activiteit	Arrangement (+tekening)	Regels	Opstarten
Start les: Alle leerlingen verzamelen op de bank rond het bord. Materiaal centraal neer leggen → met zijn alle 2 ronden inlopen. Softbal: Slagoefening	- 1 bord - 1 whiteboard stift - 3 banken  Materiaal softbal: - 3 thuisplaten - 3 Bodyprotectors en maskers - 1 bak linkse handschoenen - 1 bak rechtse handschoenen - 3 knuppels - 1 ballen kistje 	- De 1^e leerlingen die binnen zijn, zetten 3 banken rond het bord. - Als we naar buiten gaan, zetten 6 leerlingen de banken weer terug. - 3 situaties: - 1 catcher, 1 slagman, 1 pitcher en 2 in het verre veld. - 3 ballen per pitcher. - 3x gooien is wisselen. - Catcher wordt slagman - -> slagman pitcher → pitcher verre veld → nr. 1 uit verre veld catcher. - Pitcher gooit ballen aan. - Verre veld zorgt ervoor dat ballen terug bij pitcher komen.	Info op bord: Activiteiten, materiaal, organisatie en regels. Softbal en kogelstoten Materialen Materiaal pakken → wachten onder afdak  Softbal: - Wisselen 3 ballen - Posities + posities wisseling Kogelstoten: - Stoten tussen de hoedjes - Werpen op commando - Ophalen op commando

Realiseren; aanbieden

Naam student: Ivanka van Overveld	Datum: 12 april 2011	Klas/ groep V3a
-----------------------------------	----------------------	-----------------

Activiteit	Arrangement (+tekening)	Regels	Opstarten
Kogelstoten: - Stoten uit schrede stand - Stoten uit stand met indraai. - Stoten met aanlooppas	Kogelstoten - 6x 3kg kogels - 6x 5kg kogels - 12 hoedjes: 4 gele, 4 witte, 2 blauwe en 2 rode - Touw 	Kogelstoten: - Stoten tussen de hoedjes - Werpen op commando - Ophalen op commando - Linkshandige aan de linkerkant - Rechtshandige aan de rechterkant - Werpen tussen de 2 hoedjes (poortje) - Per poortje 2 leerlingen	- Handhouding - Stand - Afwerphoek - Eindhouding

Realiseren; begeleiden

Naam student: Ivanka van Overveld

Datum: 12 april 2011

Klas/ groep V3a

Wat verwacht je? (per activiteit)

Reguleren:

Noteer hier mogelijke situaties waardoor aanpassingen noodzakelijk zijn:

- Regelovertredingen
- Onveilige situaties
- Etc.

Bewegen:

Noteer hier mogelijke situaties waardoor aanpassingen noodzakelijk zijn:

- De activiteit is te gemakkelijk
- De activiteit is te moeilijk

Beleven:

Noteer hier mogelijke situaties waardoor aanpassingen noodzakelijk zijn:

- Deelnemers nemen andersoortige initiatieven
- Deelnemers zijn niet betrokken bij de activiteit

Wat doe je?

Reguleren:

- De regel opnieuw herhalen.
- De leerling(en) op de onveilige situatie wijze en vertellen hoe het veiliger is.
- Leerling aanspreken op zijn/haar gedrag
- Afspraken met de leerlingen maken (wat te doen bij bijv. fluiten?)

Bewegen:

- Kogel rust op de 3 middelste vingers
- Kogel ligt in de hals → kuiltje sleutelbeen
- Schredestand, gewicht op achterste been
- Achterste been is ingedraaid en gebogen
- Hand met kogel → Elleboog hoek van 90 graden
- Elleboog blijft achter de kogel (wijst naar buiten)
- Eindhouding → groot blijven

Beleven:

Ongewenst gedrag:

- 10 x opdrukken
- 3^e keer waarschuwen is aan de kant zitten.
Daarna nog 1 keer ongewenst gedrag is heel de les aan de kant.
Nog vervelend aan de kant is naar de kleedkamer en keer terugkomen

Voorbereiden Les 2:

Namen student: Ivanka van Overveld	Datum: 19 april 2011	Klas/ groep V3a	
Naam SLB-er: Liselotte Mulders	Tijd: 14.30u – 16.10u	Aantal leerlingen: 29	12J / 17M
Lesopdracht: Kogelstoten meten en softbal			

Beginsituatie: *Beschrijf op grond van eerder verkregen informatie zo concreet mogelijk de beginsituatie in termen van concreet gedrag.*

Sensomotorisch:
Leerlingen hebben vorige week slagtechniek van softbal geoefend in een spelvorm.
Werpen en vangen.
Leerlingen hebben vorige week de techniek van kogelstoten gehad: handhouding, stand en aansluitpas, afwerphoek (laag → hoog) en eindhouding.

Cognitief:
Leerlingen hebben de regels van softbal bestudeerd.

Leerlingen weten de omgang met kogels en de veiligheid ervan. Werpen op commando en ophalen op commando

Conditioneel/structureel: 1 lln heeft een bril.

Emotioneel/ volutioneel: Het is een grote en drukke klas.

Doelstelling: Beschrijf - in relatie tot de beginsituatie – zo concreet mogelijk de doelstelling van de les in termen van concreet gedrag.

Sensomotorisch:

Toepassen van slagtechniek in spelvorm.

Metten afstand bij kogelstoten.

Cognitief.

Leerlingen kunnen zelfstandig het softbal spel in stand houden.

Toepassen veiligheid bij kogelstoten.

Conditioneel/structureel: n.v.t.

Emotioneel/ volutioneel: Veiligheid waarborgen

Activiteiten:

Warming-up

- 2 ronden inlopen

Klas in 2 groepen verdelen: wisselen na 30 minuten.

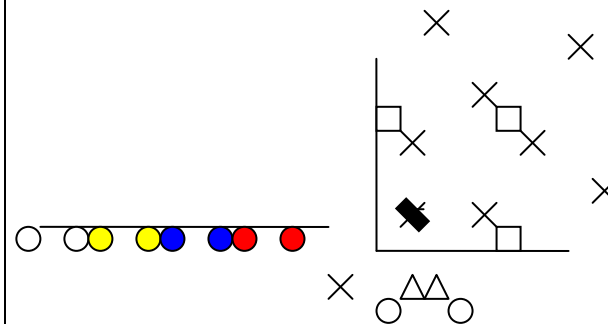
Softbal:

- 4v4v4

Kogelstoten meten:

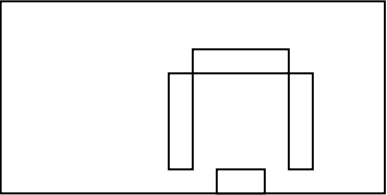
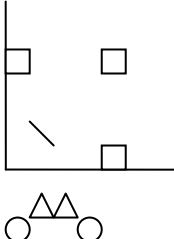
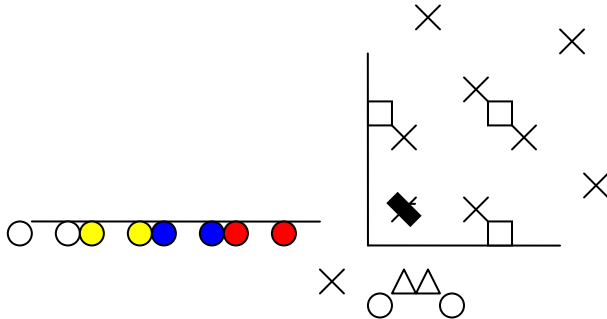
- Leerlingen kiezen uit:
 - o Stand
 - o Aanlooppas

Zaalopstelling:



Realiseren; aanbieden

Naam student: Ivanka van Overveld	Datum: 19 april 2011	Klas/ groep V3a
-----------------------------------	----------------------	-----------------

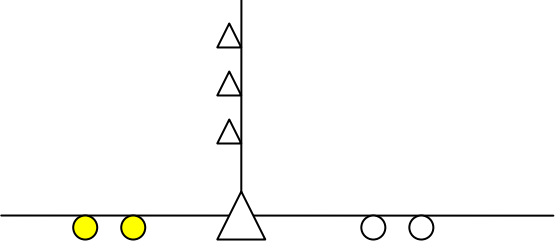
Activiteit	Arrangement (+tekening)	Regels	Opstarten
Start les: Alle leerlingen verzamelen op de bank rond het bord. Materiaal centraal neer leggen → met zijn alle 2 ronden inlopen. Softbal: 4v4v4	- 1 bord & 1 whiteboard stift en 3 banken  Materiaal softbal: - 3 honken - 1 thuisplaat en pitchplaat - Bodyprotector en masker - 1 bak linkse handschoenen - 1 bak rechtse handschoenen - 2 pylonen - 2 witte hoedjes - 2 knuppels - 1 ballen kistje 	- De 1^e leerlingen die binnen zijn, zetten 3 banken rond het bord. - Als we naar buiten gaan, zetten 6 leerlingen de banken weer terug. - 3 teams: A, B en C - A begint aan slag, daarna B en daarna C. - Wissel bij 2 uitjes. - Tikken → mag altijd - Branden → alleen bij gedwongen loop - Stelen altijd, behalve bij slag fout en vangbal - Mag 4 honken stelen, behalve bij doorgeschooten bal dan 1. - Slagpartij niet aan slag zitten in dog out - Volgende slagman/vrouw is scheidsrechter → staat achter catcher.	Info op bord: Activiteiten, materiaal, organisatie en regels. Softbal en kogelstoten Materialen Materiaal pakken → wachten onder afdak  Softbal: - Tikken en branden - Stelen - Vangbal - Wisselen 2 uit - Knuppel bij pylon Kogelstoten: - Stoten tussen de hoedjes - Werpen op commando - Ophalen op commando - Afstanden meisjes en jongens voor 6, 7 en 8

Realiseren; aanbieden

Naam student: Ivanka van Overveld

Datum: 19 april 2011

Klas/ groep V3a

Activiteit	Arrangement (+tekening)	Regels	Opstarten
Kogelstoten: - Stoten uit schrede stand - Stoten uit stand met indraai. - Stoten met aanlooppas	Kogelstoten - 6x 3kg kogels - 6x 5kg kogels - 12 hoedjes: 4 gele, 4 witte, 2 blauwe en 2 rode - Touw - 3 pylonnen - 1 meetlint <u>Oefenen:</u>  <u>Meten:</u> - 3 pylonnen: cijfer 6, 7 en 8. 	Kogelstoten: - Stoten tussen de hoedjes - Werpen op commando - Ophalen op commando Oefenen: - Linkshandige aan de linkerkant - Rechtshandige aan de rechterkant - Werpen tussen de 2 hoedjes (poortje) - Per poortje 2 leerlingen Meten: - 1^e poging, iedereen geweest 2^e poging daarna 3^e poging - Ongeldig → voet over de lijn. - Leerling 1 werpt vanuit het witte poortje, leerling 2 bij het gele poortje staat alvast klaar. - Leerling 1 werpt op commando → afstand wordt genoemd dan mag leerling 2. - Als leerling 2 werpt, mag leerling 1 zijn/haar kogel ophalen. - Leerling 3 staat ondertussen alweer klaar bij het witte poortje en werpt als de afstand van leerling 2 genoemd wordt. Etc.	Handhouding Stand Afwerphoek Eindhouding

Realiseren; begeleiden

Naam student: Ivanka van Overveld

Datum: 19 april 2011

Klas/ groep V3a

Wat verwacht je? (per activiteit)

Reguleren:

Noteer hier mogelijke situaties waardoor aanpassingen noodzakelijk zijn:

- Regelovertredingen
- Onveilige situaties
- Etc.

Bewegen:

Noteer hier mogelijke situaties waardoor aanpassingen noodzakelijk zijn:

- De activiteit is te gemakkelijk
- De activiteit is te moeilijk

Beleven:

Noteer hier mogelijke situaties waardoor aanpassingen noodzakelijk zijn:

- Deelnemers nemen andersoortige initiatieven
- Deelnemers zijn niet betrokken bij de activiteit

Wat doe je?

Reguleren:

- De regel opnieuw herhalen.
- De leerling(en) op de onveilige situatie wijze en vertellen hoe het veiliger is.
- Leerling aanspreken op zijn/haar gedrag
- Afspraken met de leerlingen maken (wat te doen bij bijv. fluiten?)

Bewegen:

- Kogel rust op de 3 middelste vingers
- Kogel ligt in de hals → kuiltje sleutelbeen
- Schredestand, gewicht op achterste been
- Achterste been is ingedraaid en gebogen
- Hand met kogel → Elleboog hoek van 90 graden
- Elleboog blijft achter de kogel (wijst naar buiten)
- Eindhouding → groot blijven

Beleven:

Ongewenst gedrag:

- 10 x opdrukken
- 3^e keer waarschuwen is aan de kant zitten.
Daarna nog 1 keer ongewenst gedrag is heel de les aan de kant.
Nog vervelend aan de kant is naar de kleedkamer en keer terugkomen

Voorbereiden Les 3:

Namen student: Ivanka van Overveld	Datum: 26 april 2011	Klas/ groep V3a	
Naam SLB-er: Liselotte Mulders	Tijd: 14.30u – 16.10u	Aantal leerlingen: 29	12J / 17M
Lesopdracht: Discus en hockey			

Beginsituatie: *Beschrijf op grond van eerder verkregen informatie zo concreet mogelijk de beginsituatie in termen van concreet gedrag.*

Sensomotorisch:

Leerlingen hebben vorig jaar met een fietsband geworpen

Leerlingen kunnen passen en dribbelen met een hockeystick en een bal.

Cognitief:

Leerlingen weten de spelregels van hockey: shoot, bolle kant, face off, uitnemen.

Conditioneel/structureel: 1ln heeft een bril.

Emotioneel/ volutioneel: Het is een grote en drukke klas.

Doelstelling: Beschrijf - in relatie tot de beginsituatie – zo concreet mogelijk de doelstelling van de les in termen van concreet gedrag.

Sensomotorisch:

Discus werpen → handhouding, stand, slinger en eindhouding.

Cognitief.

Leerlingen kunnen zelfstandig het voetbal spel in stand houden.

Conditioneel/structureel: n.v.t.

Emotioneel/ volutioneel: Veiligheid waarborgen

Activiteiten:

Warming-up

- 2 ronden inlopen

Klas in 2 groepen verdelen: wisselen na 30 minuten.

Discus en hockey veld ligt 15meter uit elkaar.

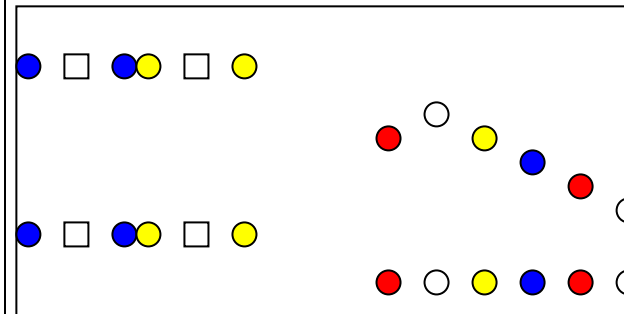
Discus

- Fietsbanden gooien
- Discus rollen
- Discus uit stand

Hockey

- 4v4

Zaalopstelling:

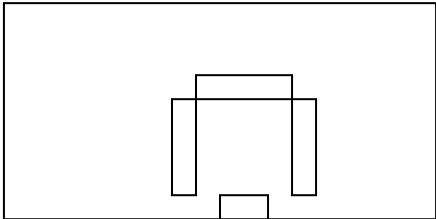
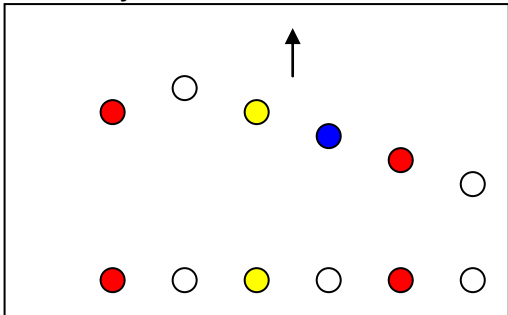
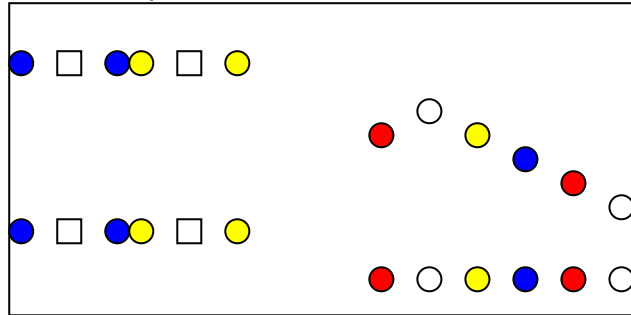


Realiseren; aanbieden

Naam student: Ivanka van Overveld

Datum: 19 april 2011

Klas/ groep V3a

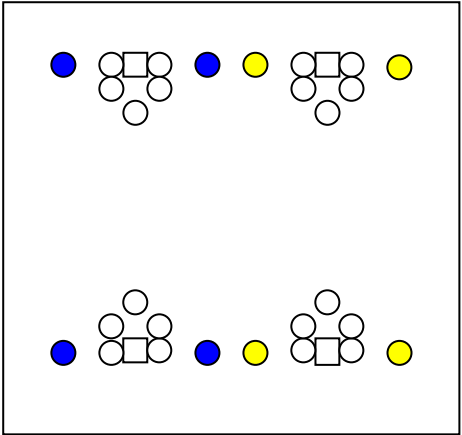
Activiteit	Arrangement (+tekening)	Regels	Opstarten
Start les: Alle leerlingen verzamelen op de bank rond het bord. Materiaal centraal neer leggen → met zijn alle 2 ronden inlopen. Discus: - Fietsbanden gooien - Discus rollen - Discus uit stand	- 1 bord - 1 whiteboard stift - 3 banken  Materiaal: - Hoedjes - 12 fietsbanden - 1 kist met 1kg disci - 1 kist met 1,5kg disci - Pylonen 	- De 1^e leerlingen die binnen zijn, zetten 3 banken rond het bord. - Als we naar buiten gaan, zetten 6 leerlingen de banken weer terug. Werpen op commando Ophalen op commando - Nr.1 werpt, nr. 2 staat daarachter bij een hoedje te wachten. - Als nr. 2 haalt het materiaal op en nr. gaat alvast achter het hoedje staan. - Linkshandige aan de linkerkant. - Hoedjes 4meter uit elkaar. - Wachtende minstens 4meter achter de hoedjes → Kleur hoort bij kleur	Info op bord: Activiteiten, materiaal, organisatie en regels. Softbal en kogelstoten Materialen Materiaal pakken → wachten onder afdak  - Veld 1 → blauw - Veld 2 → geel - Witte cirkel → score telt als vanuit dit gebied geschoten wordt. - Shoot - Face off → begin + na doelpunt - Bolle kant

Realiseren; aanbieden

Naam student: Ivanka van Overveld

Datum: 19 april 2011

Klas/ groep V3a

Activiteit	Arrangement (+tekening)	Regels	Opstarten
Hockey 4v4	- Hockeysticks → 17 sticks - 1 kist met hockeyballen - Lintjes - Hoedjes 	- Veld 1 → blauw - Veld 2 → geel - Witte cirkel → score telt als vanuit dit gebied geschoten wordt. - Midden uit nemen. - Shoot → vrij shot op de plaats van overtreding - Na doelpunt → midden uit.	-

Realiseren; begeleiden

Naam student: Ivanka van Overveld

Datum: 19 april 2011

Klas/ groep V3a

Wat verwacht je? (per activiteit)

Reguleren:

Noteer hier mogelijke situaties waardoor aanpassingen noodzakelijk zijn:

- Regelovertredingen
- Onveilige situaties
- Etc.

Bewegen:

Noteer hier mogelijke situaties waardoor aanpassingen noodzakelijk zijn:

- De activiteit is te gemakkelijk
- De activiteit is te moeilijk

Beleven:

Noteer hier mogelijke situaties waardoor aanpassingen noodzakelijk zijn:

- Deelnemers nemen andersoortige initiatieven
- Deelnemers zijn niet betrokken bij de activiteit

Wat doe je?

Reguleren:

- De regel opnieuw herhalen.
- De leerling(en) op de onveilige situatie wijze en vertellen hoe het veiliger is.
- Leerling aanspreken op zijn/haar gedrag
- Afspraken met de leerlingen maken (wat te doen bij bijv. fluiten?)

Bewegen:

- Vingers zijn gespreid en de discus ligt in de eindkootjes.
- Discus rust tegen onderarm, handrug wijst naar buiten.
- Schredestand, gewicht op achterste been
- Achterste been is ingedraaid en gebogen
- Slingerbeweging van de arm met discus
- Discus wordt op schouderhoogte afgegooid
- Discus wordt horizontaal afgeworpen

Beleven:

Ongewenst gedrag:

- 10 x opdrukken
- 3^e keer waarschuwen is aan de kant zitten.
Daarna nog 1 keer ongewenst gedrag is heel de les aan de kant.
Nog vervelend aan de kant is naar de kleedkamer en keer terugkomen

Voorbereiden Les 4:

Namen student: Ivanka van Overveld	Datum: 10 mei 2011	Klas/ groep V3a	
Naam SLB-er: Liselotte Mulders	Tijd: 14.30u – 16.10u	Aantal leerlingen: 29	12J / 17M
Lesopdracht: Discus meten en hockey			

Beginsituatie: *Beschrijf op grond van eerder verkregen informatie zo concreet mogelijk de beginsituatie in termen van concreet gedrag.*

Sensomotorisch:

Leerlingen hebben vorige week met de disci geworpen.

Herhalen van slinger beweging.

Leerlingen kunnen passen en dribbelen met een hockeystick en een bal

Cognitief:

Leerlingen weten de spelregels van hockey: shoot, bolle kant, face off, uithemen

Conditioneel/structureel: 1ln heeft een bril.

Emotioneel/ volutioneel: Het is een grote en drukke klas.

Doelstelling: Beschrijf - in relatie tot de beginsituatie – zo concreet mogelijk de doelstelling van de les in termen van concreet gedrag.

Sensomotorisch:

Discus werpen → handhouding, stand, slinger en eindhouding.

Cognitief.

Leerlingen kunnen zelfstandig het voetbal spel in stand houden.

Conditioneel/structureel: n.v.t.

Emotioneel/ volutioneel: Veiligheid waarborgen

Activiteiten:

Warming-up

- 2 ronden inlopen

Klas in 2 groepen verdelen: wisselen na 30 minuten.

Discus en hockey veld ligt 15meter uit elkaar.

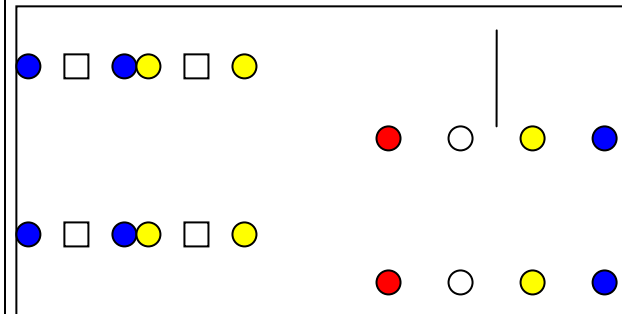
Discus

- Discus uit stand

Hockey

- 4v4

Zaalopstelling:

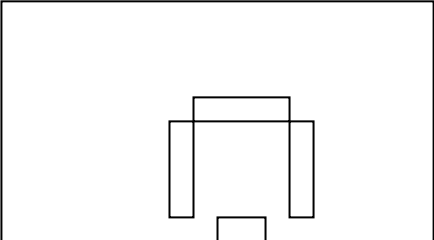
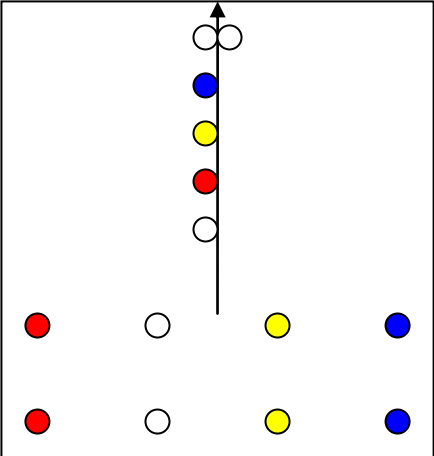
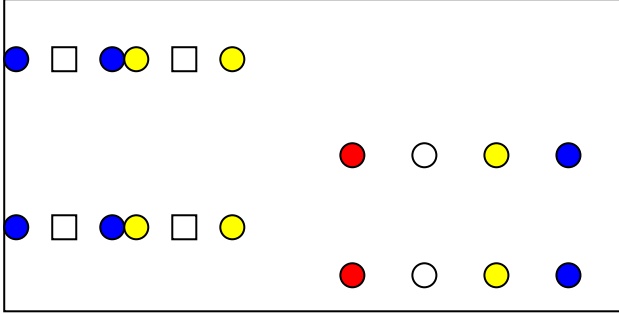


Realiseren; aanbieden

Naam student: Ivanka van Overveld

Datum: 10 mei 2011

Klas/ groep V3a

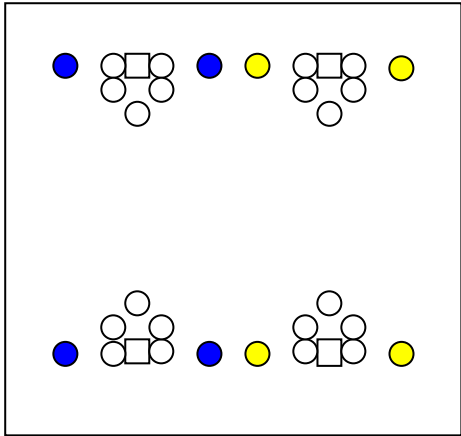
Activiteit	Arrangement (+tekening)	Regels	Opstarten
Start les: Alle leerlingen verzamelen op de bank rond het bord. Materiaal centraal neer leggen → met zijn alle 2 ronden inlopen. Discus: Discus uit stand	- 1 bord, 1 whiteboard stift - 3 banken  Materiaal: - Hoedjes - 1 kist met 1kg disci - 1 kist met 1,5kg disci - Pylonen - Meetlint 	- De 1^e leerlingen die binnen zijn, zetten 3 banken rond het bord. - Als we naar buiten gaan, zetten 6 leerlingen de banken weer terug. Werpen op commando Ophalen op commando - Nr.1 werpt, nr. 2 staat daarachter bij een hoedje te wachten. - Linkshandige aan de linkerkant. - Hoedjes 8meter uit elkaar. - Wachtende minstens 4meter achter de hoedjes → Kleur hoort bij kleur - 1 wit hoedje = 10meter - 1 rood hoedje = 12,5meter - 1 geel hoedje = 15meter - 1 blauw hoedje = 17,5meter - 2 witte hoedjes = 20meter - 2 rode hoedjes = 22,5meter - 2 gele hoedjes = 25meter	Info op bord: Activiteiten, materiaal, organisatie en regels. Softbal en kogelstoten Materialen Materiaal pakken → wachten onder afdak  - Veld 1 → blauw - Veld 2 → geel - Witte cirkel → score telt als vanuit dit gebied geschoten wordt. - Shoot - Face off → begin + na doelpunt - Bolle kant

Realiseren; aanbieden

Naam student: Ivanka van Overveld

Datum: 10 mei 2011

Klas/ groep V3a

Activiteit	Arrangement (+tekening)	Regels	Opstarten
Hockey 4v4	- Hockeysticks → 17 sticks - 1 kist met hockeyballen - Lintjes - Hoedjes 	- Veld 1 → blauw - Veld 2 → geel - Witte cirkel → score telt als vanuit dit gebied geschoten wordt. - Midden uit nemen. - Shoot → vrij shot - Na doelpunt → midden uit.	-

Realiseren; begeleiden

Naam student: Ivanka van Overveld

Datum: 10 mei 2011

Klas/ groep V3a

Wat verwacht je? (per activiteit)

Reguleren:

Noteer hier mogelijke situaties waardoor aanpassingen noodzakelijk zijn:

- Regelovertredingen
- Onveilige situaties
- Etc.

Bewegen:

Noteer hier mogelijke situaties waardoor aanpassingen noodzakelijk zijn:

- De activiteit is te gemakkelijk
- De activiteit is te moeilijk

Beleven:

Noteer hier mogelijke situaties waardoor aanpassingen noodzakelijk zijn:

- Deelnemers nemen andersoortige initiatieven
- Deelnemers zijn niet betrokken bij de activiteit

Wat doe je?

Reguleren:

- De regel opnieuw herhalen.
- De leerling(en) op de onveilige situatie wijze en vertellen hoe het veiliger is.
- Leerling aanspreken op zijn/haar gedrag
- Afspraken met de leerlingen maken (wat te doen bij bijv. fluiten?)

Bewegen:

- Vingers zijn gespreid en de discus ligt in de eindkootjes.
- Discus rust tegen onderarm, handrug wijst naar buiten.
- Schredestand, gewicht op achterste been
- Achterste been is ingedraaid en gebogen
- Slingerbeweging van de arm met discus
- Discus wordt op schouderhoogte afgegooid
- Discus wordt horizontaal afgeworpen

Beleven:

Ongewenst gedrag:

- 10 x opdrukken
- 3^e keer waarschuwen is aan de kant zitten.
Daarna nog 1 keer ongewenst gedrag is heel de les aan de kant.
Nog vervelend aan de kant is naar de kleedkamer en keer terugkomen

Voorbereiden Les 5:

Namen student: Ivanka van Overveld	Datum: 17 mei 2011	Klas/ groep V3a	
Naam SLB-er: Liselotte Mulders	Tijd: 14.30u – 16.10u	Aantal leerlingen: 29	12J / 17M
Lesopdracht: Verspringen en voetbal			

Beginsituatie: *Beschrijf op grond van eerder verkregen informatie zo concreet mogelijk de beginsituatie in termen van concreet gedrag.*

Sensomotorisch:

1^e les verspringen, leerlingen hebben vorig jaar vergesprongen.

Cognitief:

1^e les verspringen

Leerlingen weten de spelregels van voetbal: hands, corner, in trappen, achter bal.

Conditioneel/structureel: 1ln heeft een bril.

Emotioneel/ volutioneel: Het is een grote en drukke klas.

Doelstelling: *Beschrijf - in relatie tot de beginsituatie – zo concreet mogelijk de doelstelling van de les in termen van concreet gedrag.*

Sensomotorisch:

Aanloop → langzaam naar snel

Afzet voor de balk en spitse knie

Schrede-vertesprong in de lucht en landen met 2 benen naast elkaar.

Cognitief.

Leerlingen weten hoe een aanloop wordt uitgezet

Leerlingen weten hoeveel passen ze zetten: 9, 11 of 13

Conditioneel/structureel: n.v.t.

Emotioneel/ volutioneel: Veiligheid waarborgen

Activiteiten:

Warming-up

- 2 rondes inlopen

Klas in 2 groepen verdelen: wisselen na 30 minuten.

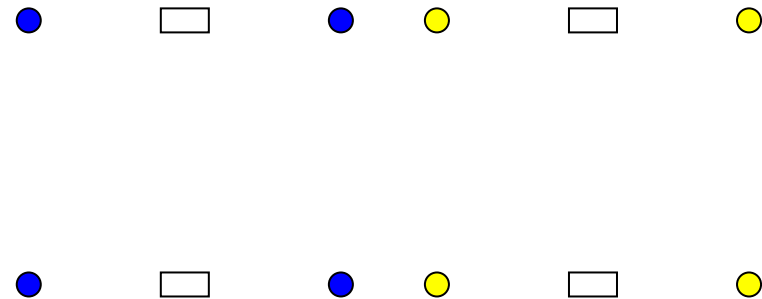
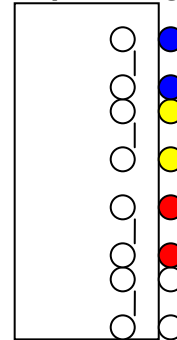
Verspringen

- Specifieke warming-up
- Schrede-vertesprong
- Werken in 4 groepen

Voetbal

- Meisjes: 2 velden → 4v4
- Jongens: 1 veld → 6v6

Zaalopstelling:

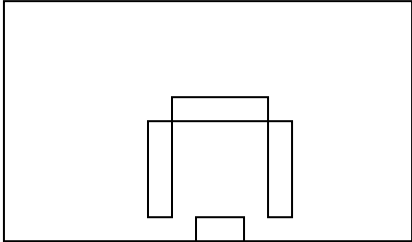
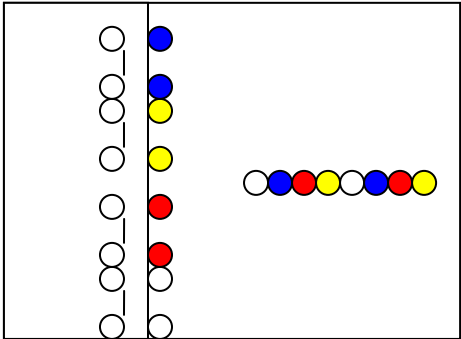
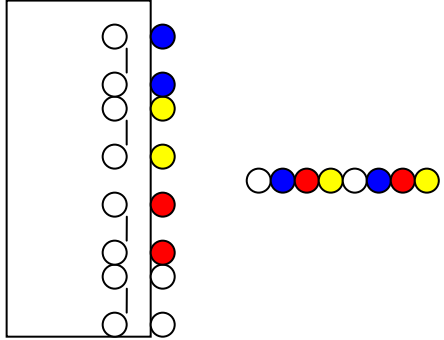


Realiseren; aanbieden

Naam student: Ivanka van Overveld

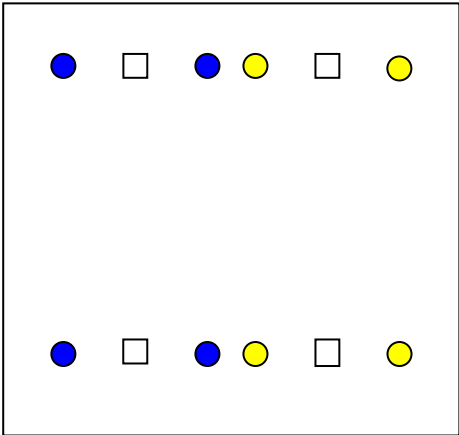
Datum: 17 mei 2011

Klas/ groep V3a

Activiteit	Arrangement (+tekening)	Regels	Opstarten
Start les: Alle leerlingen verzamelen op de bank rond het bord. Materiaal centraal neer leggen → met zijn alle 2 ronden inlopen. Verspringen: Specifieke warming-up” - aansluitpas - huppelen - hoge huppel - loopsprongen - hakken/bil - knie heffen - hakken/bil en knie hef tegelijk - Schrede-vertesprong - Uit 9, 11 of 13 pas.	- 1 bord - 1 whiteboard stift - 3 banken  Materiaal: - Hoedjes - 8 Pylonen → springtouw in. - 4 springtouwjes - Hark 	- De 1^e leerlingen die binnen zijn, zetten 3 banken rond het bord. - Als we naar buiten gaan, zetten 6 leerlingen de banken weer terug. - Passen uitzetten → 2 tal. Nr. 1 maakt een aanloop vanaf de balk, nr. 2 telt de passen en kijkt bij welk hoedje je buddy uitkomt. (langzaam → snel) - Onthoud bij welk hoedje je start punt is → vanuit hier starten. - Bij de balk hoor je of je over of voor de balk zit. Aan de hand van de hoedjes kan je dan eentje naar voren of eentje naar achter.	Info op bord: Activiteiten, materiaal, organisatie en regels. Softbal en kogelstoten Materialen Materiaal pakken → wachten onder afdak   

Realiseren; aanbieden

Naam student: Ivanka van Overveld	Datum: 17 mei 2011	Klas/ groep V3a
-----------------------------------	--------------------	-----------------

Activiteit	Arrangement (+tekening)	Regels	Opstarten
Voetbal 4v4	- 4 goaltjes - 2 voetballen - Lintjes - Hoedjes 	- Veld 1 → blauw - Veld 2 → geel - Hands - Speelt met laatste man en niet met keeper - Uitnemen = uitschoppen	-

Realiseren; begeleiden

Naam student: Ivanka van Overveld

Datum: 17 mei 2011

Klas/ groep V3a

Wat verwacht je? (per activiteit)

Reguleren:

Noteer hier mogelijke situaties waardoor aanpassingen noodzakelijk zijn:

- Regelovertredingen
- Onveilige situaties
- Etc.

Bewegen:

Noteer hier mogelijke situaties waardoor aanpassingen noodzakelijk zijn:

- De activiteit is te gemakkelijk
- De activiteit is te moeilijk

Beleven:

Noteer hier mogelijke situaties waardoor aanpassingen noodzakelijk zijn:

- Deelnemers nemen andersoortige initiatieven
- Deelnemers zijn niet betrokken bij de activiteit

Wat doe je?

Reguleren:

- De regel opnieuw herhalen.
- De leerling(en) op de onveilige situatie wijze en vertellen hoe het veiliger is.
- Leerling aanspreken op zijn/haar gedrag
- Afspraken met de leerlingen maken (wat te doen bij bijv. fluiten?)

Bewegen:

- Aanloop van langzaam naar snel
- Lichaam rechtop en armen ondersteunen het lopen
- Afzet voor de afzetbalk → hele voet
- Het zwaaibeen gaat recht naar voren met een spitse knie
- Schredepas wordt in de lucht vast gehouden
- Bij voorbereiding van de landing komt het afzetbeen naast het zwaaibeen.
- Landing: beide benen ver naar voren in het zand plaatsen
- Springer valt niet naar achter bij de landing.

Beleven:

Ongewenst gedrag:

- 10 x opdrukken
- 3^e keer waarschuwen is aan de kant zitten.
Daarna nog 1 keer ongewenst gedrag is heel de les aan de kant.
Nog vervelend aan de kant is naar de kleedkamer en keer terugkomen

Voorbereiden Les 6: 1-meting

Namen student: Ivanka van Overveld

Datum: 24 mei 2011

Klas/ groep V3a

Naam SLB-er: Liselotte Mulders

Tijd: 14.30u – 16.10u

Aantal leerlingen: 29

12J / 17M

Lesopdracht:

Verspringen en voetbal

Beginsituatie: *Beschrijf op grond van eerder verkregen informatie zo concreet mogelijk de beginsituatie in termen van concreet gedrag.*

Sensomotorisch:

Aanloop: langzaam → snel

Spitse knie inzet

Cognitief:

Leerlingen weten hoe een aanloop wordt uitgezet

Leerlingen weten hoeveel passen ze zetten: 9, 11 of 13

Leerlingen weten de spelregels van voetbal: hands, corner, in trappen, achter bal.

Conditioneel/structureel: 1ln heeft een bril.

Emotioneel/ volutioneel: Het is een grote en drukke klas.

Doelstelling: *Beschrijf - in relatie tot de beginsituatie – zo concreet mogelijk de doelstelling van de les in termen van concreet gedrag.*

Sensomotorisch:

Aanloop → langzaam naar snel

Afzet voor de balk en spitse knie

Schrede-vertesprong in de lucht en landen met 2 benen naast elkaar.

Cognitief.

Leerlingen weten hoe een aanloop wordt uitgezet

Leerlingen weten hoeveel passen ze zetten: 9, 11 of 13

Conditioneel/structureel: n.v.t.

Emotioneel/ volutioneel: Veiligheid waarborgen

Activiteiten:

Warming-up

- 2 rondes inlopen

Klas in 2 groepen verdelen: wisselen na 30 minuten.

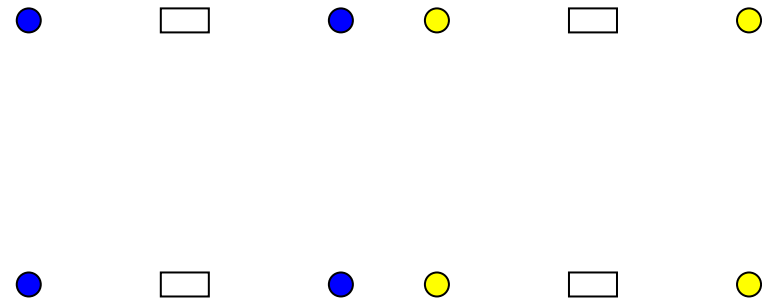
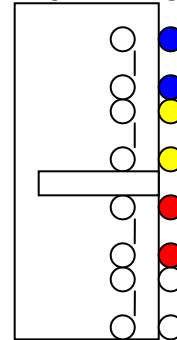
Verspringen

- Specifieke warming-up
- Schrede-vertesprong
- Werken in 4 groepen

Voetbal

- Meisjes: 2 velden → 4v4
- Jongens: 1 veld → 6v6

Zaalopstelling:

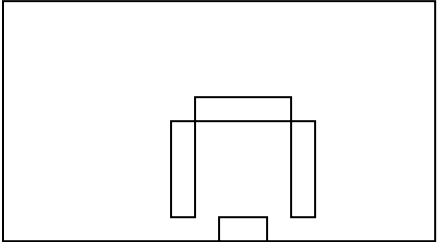
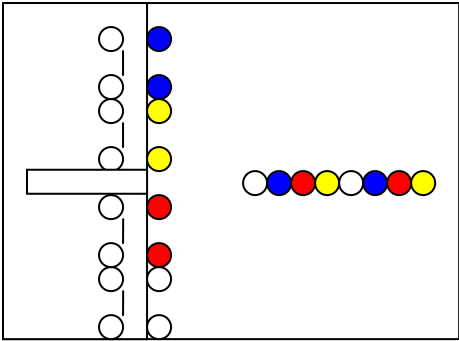
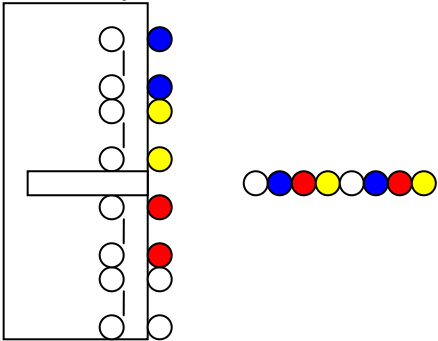


Realiseren; aanbieden

Naam student: Ivanka van Overveld

Datum: 24 mei 2011

Klas/ groep V3a

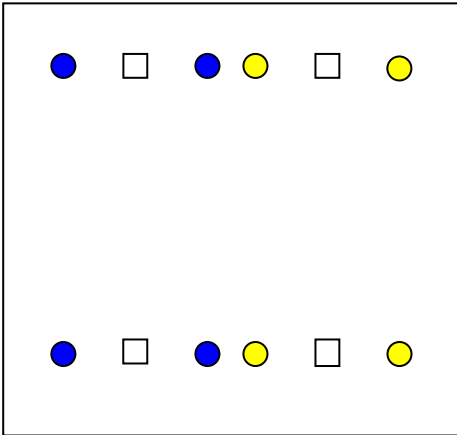
Activiteit	Arrangement (+tekening)	Regels	Opstarten
Start les: Alle leerlingen verzamelen op de bank rond het bord. Materiaal centraal neer leggen → met zijn alle 2 ronden inlopen. Verspringen: Specifieke warming-up” - aansluitpas - huppelen - hoge huppel - loopsprongen - hakken/bil - knie heffen - hakken/bil en knie hef tegelijk - Schrede-vertesprong - Uit 9, 11 of 13 pas.	- 1 bord - 1 whiteboard stift - 3 banken  Materiaal: - Hoedjes - 8 Pylonen → springtouw in. - 4 springtouwjes - Hark - Meetlat 	- De 1^e leerlingen die binnen zijn, zetten 3 banken rond het bord. - Als we naar buiten gaan, zetten 6 leerlingen de banken weer terug. - Passen uitzetten → 2 tal. - Nr. 1 maakt een aanloop vanaf de balk, nr. 2 telt de passen en kijkt bij welk hoedje je buddy uitkomt. - Onthoud bij welk hoedje je start punt is → vanuit hier starten. - Bij de balk hoor je of je over of voor de balk zit. Aan de hand van de hoedjes kan je dan eentje naar voren of eentje naar achter.	Info op bord: Activiteiten, materiaal, organisatie en regels. Softbal en kogelstoten Materialen Materiaal pakken → wachten onder afdak    

Realiseren; aanbieden

Naam student: Ivanka van Overveld

Datum: 24 mei 2011

Klas/ groep V3a

Activiteit	Arrangement (+tekening)	Regels	Opstarten
Voetbal 4v4	- 4 goaltjes - 2 voetballen - Lintjes - Hoedjes 	- Veld 1 → blauw - Veld 2 → geel - Hands - Speelt met laatste man en niet met keeper - Uitnemen = uitschoppen	

Realiseren; begeleiden

Naam student: Ivanka van Overveld

Datum: 24 mei 2011

Klas/ groep V3a

Wat verwacht je? (per activiteit)

Reguleren:

Noteer hier mogelijke situaties waardoor aanpassingen noodzakelijk zijn:

- Regelovertredingen
- Onveilige situaties
- Etc.

Bewegen:

Noteer hier mogelijke situaties waardoor aanpassingen noodzakelijk zijn:

- De activiteit is te gemakkelijk
- De activiteit is te moeilijk

Beleven:

Noteer hier mogelijke situaties waardoor aanpassingen noodzakelijk zijn:

- Deelnemers nemen andersoortige initiatieven
- Deelnemers zijn niet betrokken bij de activiteit

Wat doe je?

Reguleren:

- De regel opnieuw herhalen.
- De leerling(en) op de onveilige situatie wijze en vertellen hoe het veiliger is.
- Leerling aanspreken op zijn/haar gedrag
- Afspraken met de leerlingen maken (wat te doen bij bijv. fluiten?)

Bewegen:

- Aanloop van langzaam naar snel
- Lichaam rechtop en armen ondersteunen het lopen
- Afzet voor de afzetbalk → hele voet
- Het zwaaibeen gaat recht naar voren met een spitse knie
- Schredepas wordt in de lucht vast gehouden
- Bij voorbereiding van de landing komt het afzetbeen naast het zwaaibeen.
- Landing: beide benen ver naar voren in het zand plaatsen
- Springer valt niet naar achter bij de landing.

Beleven:

Ongewenst gedrag:

- 10 x opdrukken
- 3^e keer waarschuwen is aan de kant zitten.
Daarna nog 1 keer ongewenst gedrag is heel de les aan de kant.
Nog vervelend aan de kant is naar de kleedkamer en keer terugkomen

Resultaten:

Observatie *nulmeting*:

Algemene indruk:

Max heeft moeite met taakgericht werken tijdens de LO les. Dit komt doordat de instructie niet duidelijk is of niet aankomt (communicatie stoornis). De spraak- en/of taalontwikkeling is afwezig of vertraagd. Dit zie je terug in zijn taalbegrip en uiting. Doordat de instructie niet bij hem aankomt, duurt het lang voordat hij met de opdracht begint.

Tijdens de uitleg:

Max kletst:	7x (turven)
Max beweegt:	6x (turven)
Max kijkt om zich heen:	14x (turven)
Max kijkt gericht naar docent:	2x (turven)

Na de uitleg:

De tijd tussen het startsein en de uitvoering van de opdracht is:	68 seconden
Max heeft een vraag (vragen) over de activiteit.	0x (turven)
Max heeft een vraag (vragen) die niet over de opdracht gaan:	0x (turven)

Tijdens de activiteit:

Hoe lang is Max met de opgegeven activiteit bezig?	30 seconden
Max gaat aan de kant zitten:	1x (turven)
Max verzint een andere opdracht:	5x (turven)
Max gaat kletsen:	13x (turven)
Max heeft storend gedrag tijdens de activiteit:	0x (turven)

Observatie nameting:***Tijdens de uitleg:***

Max kletst:	3x	(turven)
Max beweegt:	5x	(turven)
Max kijkt om zich heen:	3x	(turven)
Max kijkt gericht naar docent:	6x	(turven)

Na de uitleg:

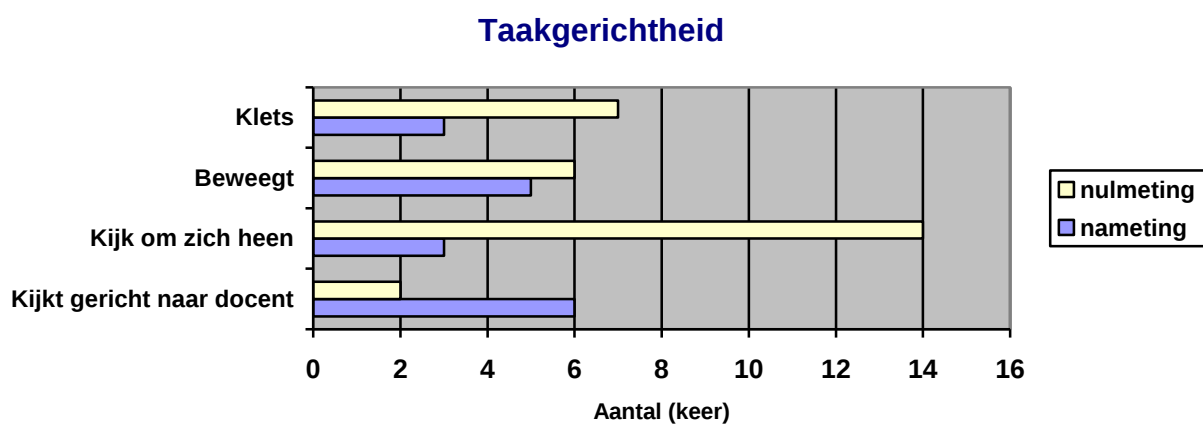
De tijd tussen het startsein en de uitvoering van de opdracht is:	48 seconden	
Max heeft een vraag (vragen) over de activiteit.	7x	(turven)
Max heeft een vraag (vragen) die niet over de opdracht gaan:	0x	(turven)

Tijdens de activiteit:

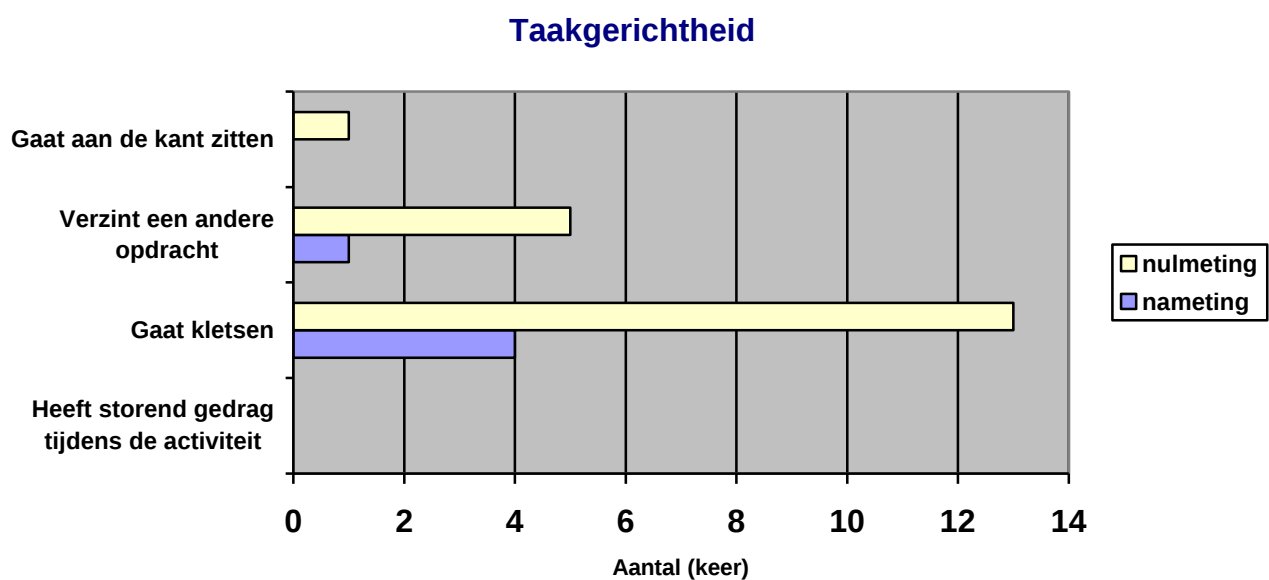
Hoe lang is de Max met de opgegeven activiteit bezig?	75 seconden	
Max gaat aan de kant zitten:	0x	(turven)
Max verzint een andere opdracht:	1x	(turven)
Max gaat kletsen:	4x	(turven)
Max heeft storend gedrag tijdens de activiteit:	0x	(turven)

Grafieken:

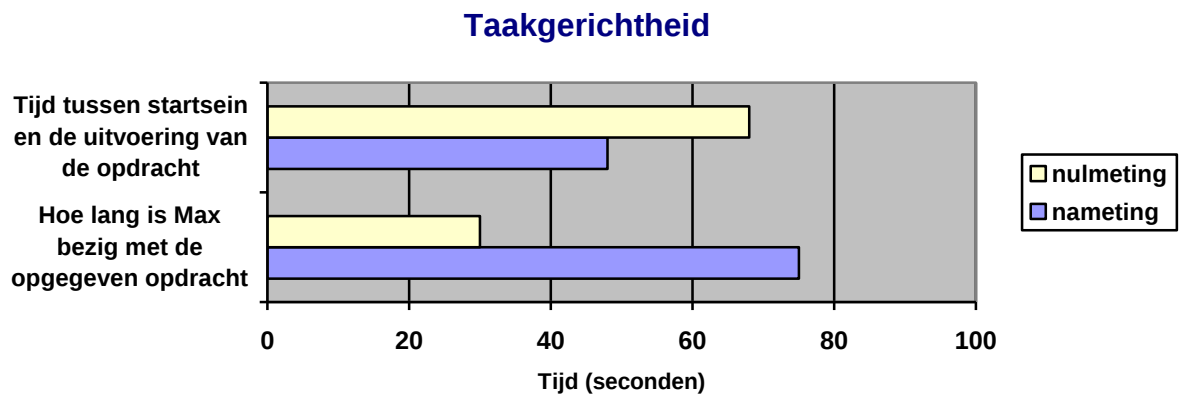
De resultaten zijn hier weergegeven in grafieken.



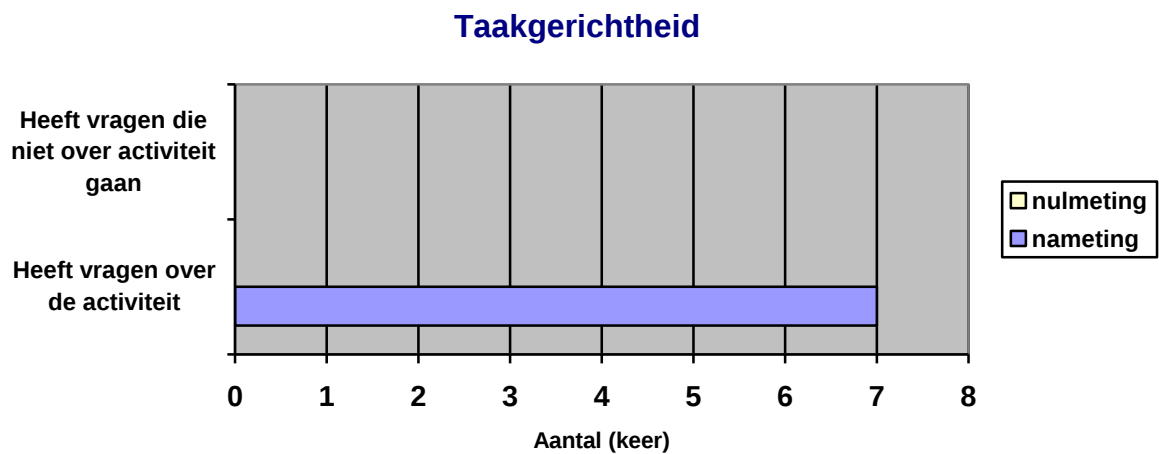
Figuur 1: Gedragingen tijdens de uitleg



Figuur 2: Gedragingen tijdens de activiteit



Figuur 3: Tijd



Figuur 4: Vragen na de uitleg

Reflectieverslag:

Interpersoonlijk competent

Tijdens het proces van het praktijkonderzoek heb ik geleerd om mijn interventieprogramma te bedenken, uit te voeren en te verantwoorden. Ik heb geleerd om zaken zo specifiek mogelijk te beschrijven. Dit vond ik vooral in het begin erg lastig, bijvoorbeeld bij het formulieren van mijn handelingsvraag. In het begin van het proces wilde ik het te breed houden, maar hier was geen tijd voor. Als de handelingsvraag niet specifiek beschreven is, kan er naderhand geen conclusie worden getrokken of de handelingsvraag wel of niet behaald is. Om een goed product neer te zetten moest ik rekening houden met de APA-norm, richtlijnen van de producten en de feedbackformulieren. Ik denk dat het me goed gelukt is om dit alles goed te verwerken in mijn product. Ik vond het niet altijd makkelijk om schrijftaal te gebruiken. Ik moest mezelf er toe dwingen alles goed door te lezen, zo ontstond er een goede zinsopbouw en weinig spreektaal. Hier moet ik bij het schrijven van een vervolg stuk rekening mee houden.

Omgaan met teleurstellingen en doorzetten. Mijn eerste product E, werd afgekeurd. Dit was voor mij een kleine tegenslag. Ik heb toen alles even aan de kant gelegd en na een paar weken kon ik er weer met goede moed tegen aan. Het heeft mij goed gedaan om dit even naast me neer te leggen, zodat ik daarna weer motivatie had om er mee door te gaan.

Vakinhoudelijk en –didactisch competent

Mijn interventieprogramma heb ik zelf ontworpen. Het is uiteindelijk wel ontstaan uit een bestaande methode. Deze methode heb ik gebruikt en daar mijn eigen draai aan gegeven. Uiteindelijk heb ik van de methode mijn eigen interventie van gemaakt.. Ik heb het interventieprogramma zo aangepast, zodat het specifiek gericht was op mijn individu Max. De resultaten laten zien dat deze methode effect heeft op deze persoon op een korte termijn. Het is niet duidelijk het ook effect heeft op een langer termijn of op een andere doelgroep. Wel denk ik dat het een goede werkvorm is en dat het toepasbaar is, mits aangepast, op andere leerlingen. Het is wel noodzakelijk dat er constant nieuwe kennis wordt opgedaan wat betreft vernieuwingen en verdere ontwikkelingen. Zodat je constant bezig bent om het onderwijs zo passend mogelijk te maken voor iedere individuele leerling.

Competent in reflectie en ontwikkeling

Ik vind dat ik in mijn discussie en conclusie mijn eigen onderzoek kritisch bekijk. Ik geef duidelijk aan wat de sterke, maar ook wat de zwakke punten van het onderzoek zijn.

Deze zwakke punten worden uitgebreid weergegeven en verantwoord, daarnaast wordt er aangegeven wat ik in een vervolg onderzoek zou aanbevelen.

Wat mij betreft is dit onderzoek nog niet volledig afgerond, maar het is een opzet naar een vervolgonderzoek.

Over mijn eigen handelen zou ik willen zeggen, dat ik soms wat eerder aan het werk zou moeten. Als ik niet verder kom met mijn werk, moet ik eerder om hulp/feedback vragen en niet wachten tot het laatste moment. Beter communiceren zodat zowel mijn begeleider als ik weet hoe het er voor staat. Als ik dat had gedaan, dan was mijn planning ruimer zijn geweest. Daarnaast had ik meer tijd om de laatste puntjes af te werken.

Dit is een punt waar ik in de toekomst op moet letten.

Beoordelingsformulier

	Beoordelingsformulier praktijkonderzoek 10-11 Product E: artikel, presentatie en verdediging

Student:	Studentnummer:
Inleverdatum:	Datum beoordeling:
Beoordelaar FSH:	Paraaf:
2^e beoordelaar:	Paraaf:
Eindoordeel praktijkonderzoek:	O – V – G
Eindoordeel scriptie (alleen voor 6^e jaars studenten en ouder):	Cijfer:

A. Interpersoonlijk competent	O – V – G
1. Drukt complexe vraagstukken helder, eenduidig en gestructureerd uit en weet deze naar verwachtingen/doelen te vertalen (criteria 1.1; 1.2; 2.1 t/m 2.4; 2.9 t/m 2.15: aanleiding, probleemstelling, titel, samenvatting, bron(nen)lijst, opbouw, redactie en lay-out). 2. Wisselt kennis en expertise uit met anderen (criteria 1.3; 3.1 t/m 3.5: gesprekken experts en posterpresentatie en verdediging).	
B. Vakinhoudelijk en didactisch competent	O – V – G
1. Ontwikkelt nieuwe producten en innoveert bestaande producten (indien van toepassing) (criteria 2.5 en 2.6: interventie). 2. De student vertaalt en verantwoordt theoretische en conceptuele grondslagen van toegepast onderzoek naar een product (criteria 1.4 t/m 1.12: inleiding, opzet van onderzoek, resultaten, discussie en conclusie).	
C. Competent in reflectie en ontwikkeling	O – V – G
1. Werkt op een zelfkritische, planmatige wijze aan zijn eigen ontwikkeling (criterium 2.7: reflectie). 2. Managet reflectie achteraf (criteria 1.13 en 2.8: aanbevelingen en reflectie).	

Dit beroepsproduct is individueel gemaakt en wordt als volgt ingeleverd:

- ☐ Ingebonden, papieren versie geschreven artikel praktijkonderzoek (in tweevoud);
- ☐ Relevante bijlagen (in tweevoud; zie toelichting tussenproduct D)
- ☐ Digitale versie artikel met bijlagen op CD-rom
- ☐ Formulieren HBO-kennisbank (invoer- en toestemmingsformulier)

Bij een voldoende beoordeling (alle competenties voldoende) wordt de beoordeling definitief toegekend, indien alles dat hierboven staat beschreven is ingediend.

Beoordelingscriteria	Feedback	O-V-G
<i>Achter elk criterium staat een letter-cijfercombinatie. Deze verwijst naar de desbetreffende competentie. De uiteindelijke beoordeling vindt plaats per competentie (m.u.v. 6^e jaars en ouder; zij krijgen een eindcijfer). Het praktijkonderzoek is behaald als elke competentie minimaal met een voldoende wordt beoordeeld.</i>		
1. Kerncriteria: inleiding – opzet van onderzoek – resultaten – discussie en conclusie - aanbevelingen		
1.1 De inleiding begint met de aanleiding van het onderwerp (A1).		O-V-G
1.2 De inleiding eindigt met een heldere, volledige probleemstelling (persoonlijke handelingsvraag; A1).		O-V-G
1.3 De student is in gesprek gegaan met experts om meer informatie over het onderwerp te krijgen (A2; indien relevant voor het gekozen onderwerp).		O-V-G
1.4 De inleiding is gebaseerd op meerdere relevante, actuele, betrouwbare bronnen (B2).		O-V-G
1.5 Verschillende bronnen samen vormen integratief één verhaal in eigen woorden (B2).		O-V-G
1.6 De inleiding bevat een duidelijke lijn, waardoor er sprake is van een samenhangend verhaal (B2).		O-V-G
1.7 De inleiding is compleet en kan als uitgangspunt voor het onderzoek dienen (B2).		O-V-G
		O-V-G

Beoordelingscriteria	Feedback	O-V-G
1.8 De opzet van het onderzoek , het onderzoeksinstrument en de onderzoekspopulatie worden beschreven en verantwoord en zijn relevant voor dit praktijkonderzoek (B2). Zie richtlijnen tussenproduct C.		
1.9 In het licht van de probleemstelling worden de belangrijkste resultaten helder beschreven, zonder te interpreteren (B2).		O-V-G
1.10 De discussie en conclusie worden beschreven in het licht van de probleemstelling, waarbij de resultaten van het praktijkonderzoek in verband worden gebracht met de literatuurverkenning (B2).		O-V-G
1.11 De validiteit en betrouwbaarheid van de resultaten van het praktijkonderzoek worden besproken (B2).		O-V-G
1.12 De aanbevelingen hebben praktische waarde voor het onderwijs en/of het stagewerkveld en zijn gebaseerd op de conclusies uit het onderzoek (B2).		O-V-G
1.13 In de aanbeveling staat beschreven hoe de conclusies kunnen worden vertaald naar nieuw te ontwikkelen acties en/of inhouden (C2).		O-V-G
2. Voorwaardelijke criteria: titel – samenvatting – bronnen(lijt) – bijlagen – redactie – lay-out		
2.1 Het artikel heeft een korte,		O-V-G

Beoordelingscriteria	Feedback	O-V-G
pakkende titel (A1).		
2.2. De samenvatting bestaat uit maximaal 100 woorden en geeft de inhoud van het artikel (van inleiding tot aanbeveling) kort weer (A1).		O-V-G
2.3 De gebruikte bronnen worden in de tekst vermeld volgens de APA-norm (A1).		O-V-G
2.4 Alle bronnen die in het artikel zijn gebruikt staan in de bronnenlijst , die is opgesteld volgens de APA-norm (A1).		O-V-G
Bijlagen		
2.5 Aan de hand van de informatie uit de inleiding wordt de interventie (bijv. lessenreeks, methode, didactische werkvorm) beschreven en verantwoord (B1).		O-V-G
2.6 De student ontwikkelt nieuwe producten en innoveert bestaande producten (B1; indien van toepassing). Dit komt tot uiting in de beschreven interventie .		O-V-G
2.7 Het reflectieverslag bevat een sterkte- en zwakteanalyse per competentie met daarbij de ontwikkeling die de student heeft doorgemaakt (uitgewerkt in relatie tot het onderwerp van het praktijkonderzoek en het proces dat de student heeft doorlopen; C1).		O-V-G
2.8 In het reflectieverslag		O-V-G

Beoordelingscriteria	Feedback	O-V-G
worden vervolgstappen op het onderzoek beschreven, waardoor de kwaliteit van eigen handelen nog verder verbeterd kan worden (C2).		
Redactie		
2.9 Het artikel is opgebouwd conform de richtlijnen van FSH. Elk onderdeel van het artikel wordt helder opgebouwd (inleiding-kern-afsluiting; A1).		O-V-G
2.10 Er is sprake van een goed lopende woord- en zinsbouw conform de Nederlandse taal (A1).		O-V-G
2.11 Er is sprake van een correcte Nederlandse spelling (A1).		O-V-G
2.12 Er wordt logisch geredeneerd (A1).		O-V-G
2.13 De omvang van het artikel is conform de richtlijnen (A1): • samenvatting max. 100 woorden; • inleiding 500-1000 woorden; • totale artikel max. 2500 woorden.		O-V-G
Lay-out		
2.14 Eventuele grafieken en tabellen ondersteunen de beschrijving van de resultaten (A1).		O-V-G
		O-V-G

Beoordelingscriteria	Feedback	O-V-G
2.15 Er is sprake van een overzichtelijke lay-out (A1).		
3. Posterpresentatie en verdediging		
3.1 De poster bevat relevante informatie (niet te oppervlakkig en niet te uitgebreid) en is aantrekkelijk vorm gegeven (A2).		O-V-G
3.2 In de mondelijke toelichting op de poster wordt de boodschap van het onderzoek kort en krachtig samengevat binnen de gestelde tijdslimiet (A2).		O-V-G
3.3 De inhoudelijke kennis van het onderzoek is aanwezig om de vragen te kunnen beantwoorden en gemaakte keuzes te kunnen verantwoorden (A2).		O-V-G
3.4 Praktijkgerichte vragen worden concreet beantwoord, eventueel aan de hand van voorbeelden uit de praktijk (A2).		O-V-G
3.5 De student presenteert met een rustige, open houding , waarbij er interactie is met het publiek (A2).		O-V-G